

NACKA KOMMUN **PARKPLAN**

Antagandehandling juni 2026

FÖRORD

Nacka har ett fantastiskt landskap med skogar, dalgångar och skärgårdsnatur som bidrar till hälsa, välbefinnande och rika upplevelser för Nackaborna. I det blågröna vardagslandskapet ingår Nackas parker, som präglas både av de naturliga landskapstyperna och av de karaktärsdrag och parkideal som funnits när parkerna har anlagts och förvaltats.

Parker är viktiga komplement till naturen. De erbjuder ett varierat utbud av aktiviteter och mötesplatser som berikar och kompletterar Nackas naturmiljöer. Parkerna är trygga och tillgängliga och kan användas även efter mörkrets inbrott, genom stämningsfull och trygghetsskapande belysning. I parkerna finns lekmiljöer som stimulerar rörelse, fantasi, skapande, upplevelser och socialt samspel. Detta bidrar till barns utveckling, hälsa och välbefinnande.

Parkplanen ger en samlad bild av hur Nackas parker bör bevaras, förvaltas och utvecklas för att långsiktigt möta Nackabornas behov av rekreativa miljöer för lek, återhämtning, möten och aktiviteter. Planen visar också hur parkerna kan utvecklas för att stärka biologisk mångfald och ekosystemtjänster samt bidra till attraktiva bebyggelsemiljöer.

Peter Zethraeus

Ordförande natur- och trafiknämnden

Nacka kommun

INNEHÅLL

INLEDNING	4	KOMMUNPARKER	44
PARKUTVECKLING I NACKA	6	Nyckelvikens herrgårdspark	46
Använd parkhistoria som resurs	6	Centrala parken i Orminge	48
Utveckla parkerna enligt fyra parkkategorier	8	Velamsunds herrgårdspark	50
Skapa utvecklande lekmiljöer	12	Gröna dalen	52
Säkerställ funktionella, attraktiva badplatser	13	Ältaparken	54
Stärk och utveckla parkernas ekosystemtjänster	14	KOMMUNDELSPARKER	56
Optimera parkskötseln	15	Sickla strandpark	58
Minimera klimat- och miljöpåverkan	16	Setterwallska parken - Kyrkviksparken	59
Skapa trygga och användbara parkmiljöer	17	Kvarnholmsparken	60
Utvecklingssymboler	18	Stadshusparken	61
PARKER PER KOMMUNDEL	20	Jarlabergsparken	62
Västra Sicklaön	22	Skogalundsparken	63
Östra Sicklaön	24	Saltängsparken	64
Orminge	26	Rudsjöparken	65
Kummelnäs	28	Tollareparken	66
Västra Boo	30	Bågenskogen - Lodaskogen	67
Sydvästra Boo	32	Fregattparken	68
Velamsund - Kil	34	Mjölkudden	69
Fisksätra - Norra Saltsjöbaden	36	Fiskeboparken	70
Södra Saltsjöbaden	38	Fisksätra holme	71
Älgö - Gåsö	40	Neglinge gårdspark	72
Älta	42	Wallenbergsparken	73
		Hedvigslundsparken	74
		FÖRKLARING SYMBOLER	75

INLEDNING

Parkplanen visar hur kommunens parker ska bevaras, vårdas och utvecklas över tid för att långsiktigt möta samhällsutmaningar och tillgodose Nackabornas behov.

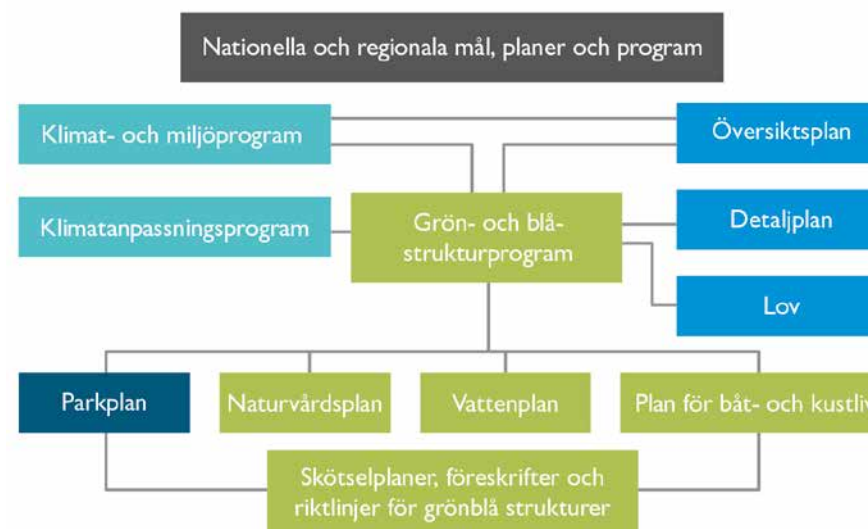
Bakgrund och syfte

Nackaborna värderar tillgången till parker och grönområden högt. Samtidigt ställer klimatförändringar, folkhälsoutmaningar och förtätning ökade krav på dessa miljöer. Parker behöver därför bevaras och utvecklas i takt med befolkningstillväxten och med utgångspunkt i behov av rekreation, biologisk mångfald och ekosystemtjänster. Detta är en förutsättning för att långsiktigt säkerställa välbefinnande, hälsa och goda upplevelser för Nackaborna. Parkplanen anger kommunens inriktning för hur parker ska vårdas, bevaras och utvecklas över tid. Planen utgör en länk mellan kommunens övergripande mål och strategier och det operativa arbetet med att planera, utveckla och förvalta parker. Tillsammans med naturvårdsplanen, vattenplanen och planen för båt- och kustliv bidrar parkplanen till en helhetsbild av hur kommunens grö- och blåstruktur ska utvecklas.

Syftet med parkplanen är att ge en samlad, gemensam och långsiktig inriktning för planering, utveckling och förvaltning av kommunens parker. Planen ska utgöra ett strategiskt underlag för prioriteringar och vägval samt bidra till att parkernas funktioner för rekreation, biologisk mångfald, ekosystemtjänster och kulturmiljö bevaras och utvecklas på ett hållbart och driftsekonomiskt sätt. Planen ska även synliggöra övergripande utvecklingsbehov avseende mötesplatser och aktivitetsmöjligheter.

Avgränsning

Parkplanen omfattar kommunens allmänt tillgängliga grönområden med parkanläggningar och parkkvaliteter som är planlagda som park eller natur

Figuren visar parkplanens förhållande till övriga kommunala styrdokument för bevarande och utveckling av grö- och blåstruktur.

och som är större än 0,5 hektar och har park- eller naturförvaltning. I områden där det råder brist på grönområden eller där särskilt viktiga parkkvaliteter behöver säkras har undantag gjorts, dock omfattar planen inga parker mindre än 0,1 hektar. Parktorg omfattas inte. Naturmiljöer i direkt anslutning till parker omfattas när detta krävs för att säkerställa ett helhetsperspektiv, exempelvis för att tillgodose ekologiska samband, rekreativa värden eller andra kompletterande funktioner. I undantagsfall omfattas även kommunägd

fastighetsmark, ej planlagd mark eller mark som upplåtits till kommunen med arrendeavtal. Undantagen gäller mark som används som park eller har särskilda värden för allmänhetens rekreation. All parkutveckling på fastighetsmark eller i anslutning till mark som upplåts med arrende ska ske i samverkan med fastighetsenheten. Parker och parkanläggningar som ligger inom skyddad natur redovisas i planen med skraffering för att tydliggöra att de omfattas av respektive reservats föreskrifter och skötselplaner.

Utifrån denna avgränsning har drygt 90 parker inkluderats i parkplanen. För parker som saknar formellt beslutade och registrerade namn används arbetsnamn i planen. Med hänsyn till parkplanens omfattning har det inte varit möjligt att fatta beslut om parknamn i samband med framtagandet. Vid framtida namnregistrering och beslut i miljö- och stadsbyggnadsnämnden uppdateras parknamnen i parkplanen.

Läsanvisning

Parkplanen är uppdelad i fyra avsnitt.

- **Parkutveckling i Nacka:** Detta avsnitt beskriver övergripande visioner, strategier och verktyg för parkutveckling i Nacka kommun, i linje med kommunens mål och styrande dokument.
- **Parker per kommundel:** Detta avsnitt redovisar värden i parkerna som ska bevaras och utvecklas inom respektive kommundel, utifrån lokala förutsättningar och behov.
- **Kommunparker respektive kommundsparker:** Dessa avsnitt innehåller fördjupade beskrivningar av de värden som ska bevaras och utvecklas i identifierade kommunparker respektive kommundsparker.

Parkplanen kompletteras av två bilagor som inte har beslutats politiskt. Den ena bilagan redovisar de analyser som ligger till grund för planens kategorisering av parker samt för behovsbedömningar kopplade till investering, reinvestering och förvaltning. Den andra bilagan innehåller en översiktlig beskrivning av Nackas parkhistoria.

Genomförande av planen

Planen aktualiseras varje mandatperiod och genomförs i samband med planering, investering, reinvestering och skötsel av parkerna. Natur- och stadsmiljöenheten samt enheten offentlig utemiljö har det övergripande ansvaret för genomförandet av planen inom ramen för verksamhetsplanering och löpande verksamhet. Åtgärder och insatser som ryms inom befintliga ekonomiska ramar hanteras inom ordinarie verksamhet. För insatser som innebär behov av ytterligare medel ska finansiering provas i kommunens mål- och budgetprocess. För att tydliggöra prioriteringar och långsiktiga behov bör en genomförandeplan tas fram, inklusive bedömda investerings- och reinvesteringsbehov kopplade till parkplanens inriktning.

PARKUTVECKLING I NACKA

I Nacka utvecklas nåbara parker med högt bruksvärde för att erbjuda attraktiva miljöer, välbefinnande, hälsa och upplevelser för Nackaborna.

I Nackas bebyggelsemiljöer ska den gröna infrastrukturen vara trygg, tillgänglig, nära, varierad, sammankopplad och väl fördelad. Parker ska dimensioneras utifrån besöksstryck och finnas inom gångavstånd till bostäder, arbetsplatser, skolor och förskolor. Det ska vara möjligt att nå parker på ett tryggt och enkelt sätt via attraktiva gång- och cykelstråk. En park med bra läge, i gott skick, som är lätt att nå, tillgänglig och trygg samt erbjuder många ekosystemtjänster, funktioner och upplevelser har ett högt bruksvärde. Parker som främjar lek, rörelse, återhämtning och social interaktion är särskilt viktiga ur ett folkhälso-perspektiv. Dialog och samverkan är viktiga verktyg för att stärka parkers bruksvärde genom att identifiera lokala behov och önskemål.

Parkplanens målsättning är att bidra till resurseffektiva parker. Ett högt bruksvärde i relation till anläggnings- och förvaltningskostnader är både resurseffektivt och driftsekonomiskt. Parker ger såväl direkt som indirekt bruksvärde. Direkt bruksvärde uppstår genom aktiv användning av parken, medan indirekt bruksvärde utgörs av positiva effekter även när parken inte används. Exempel på direkta bruksvärden är lekmiljöer, aktivitetsytor, promenadstråk, mötesplatser och kulturhistoriska inslag. Exempel på indirekta bruksvärden är temperaturreglering, utsikt mot grönska samt dagvattenreglering och rening. Parker med högt bruksvärde är viktiga för områdets attraktivitet, vilket bland annat visar sig genom ökad betalningsvilja för bostäder eller tjänster som ger tillgång till sådana parker. Närhet till parker med högt bruksvärde kan öka betalningsviljan för bostäder inom gångavstånd med mellan 10–20 procent.

ANVÄND PARKHISTORIA SOM RESURS

Utveckling och förvaltning av Nackas parker ska utgå från kunskapen om landskapet och platsens kulturmiljö och parkhistoria. Nackas parker är ett resultat av samspelet mellan natur- och kulturlandskapet och Nackabors önskan att skapa trivsamma utemiljöer för sin rekreation. På grund av det ofta karga och dramatiska landskapet med hållmarker och sprickdalar samt läget i Stockholms innerskärgård hade Nacka länge en gles befolkning. Marken ägdes av ett fåtal stora markägare. Parkerna var privata och knutna till gårdar och herrgårdar. På 1600-talet påbörjades anläggandet av parken vid Velamsunds herrgård och under 1700-talet anlades större parkanläggningar bland annat vid sommarherrgårdarna Svindersvik och Stora Nyckelviken men även landskapsparken vid gården Skuru. Erstaviks herrgårdspark utvecklades under 1700-talets senare del.

Från 1890-talet när Saltsjöbanan anlades, vägnätet förbättrades, nya industrier etablerades och villaförstäder började växa fram, anlades parker och utemiljöer som kunde användas av de närboende för både helgaktiviteter och fester såsom midsommarfiranden. Det var dock fortfarande företaget eller villaägarföreningen som skapade utemiljön utifrån privata initiativ. Detta gäller också Saltsjöbaden där parker, idrottsanläggningar och andra allmänna platser anlades vid skapandet av samhället i början av 1890-talet, men allt sköttes av järnvägsbolaget. När Saltsjöbaden 1909 blev köping och fick sin första stadsplan 1912 fastställdes den ursprungliga planstrukturen med parkerna och grönområdena. I övriga delar av nuvarande Nacka dröjde det till 1930-talet tills parker och

grönområden började planläggas i kommunal regi, först i form av byggnadsplaner och efter bildandet av Nacka stad också i stadsplaner. Den första stadsplanen för Finntorp från 1949 visar en god tillgång till parker och lekplatser i den tidstypiska grannskapsplaneringens anda. Under rekordåren, från mitten av 1950-talet till mitten av 1970-talet, byggs några av Nackas mest karaktärsskapande bostadsområden där bebyggelsen, trafiklösningarna och grönstrukturen präglas av tidens stadsbyggnadsideal. Några av de mest kända exemplen från denna tid är Alphyddan, Henriksdalsberget, Stensö och Orminge. Samma gäller för 1980-90-talets miljöer såsom Jarlaberg där parkerna och grönstrukturen får ta stor plats i områdena även om kvartersstrukturen är en annan. Under 2000-talet då den täta kvartersstaden blir idealet minskar de allmänna grönytorna och grönskan börjar ta mer plats i gaturummen.

I Nackas äldre villa- och fritidshusområden finns mycket grönska insprängd i områdena, men iordningställda parkmiljöer saknas ofta. Grönytorna är i stället ofta strandpromenader, gravfält eller andra landskapspartier som varit svåra att bebygga. Några exempel är Baggensstaket i södra Boo och Lodaskogen och Bågenskogen i Björknäs. I villa- och fritidshusområdena är det också ofta nära till naturreservaten.

Från 1960-talet blir det också vanligt med konstverk i parkmiljöer i Nacka. Undantaget är Saltsjöbaden där konstverk började placeras vid de allmänna platserna redan i början av 1900.

I samband med utveckling utgör parkernas kulturhistoria en resurs som kan ge inspiration till utveckling, information eller återupprättande av historiska strukturer och sammanhang. Kulturlandskap med lång kontinuitet utgör levande arkiv som speglar samspelet mellan människa, natur och kultur över lång tid. Hur marken brukats historiskt ger även viktiga insikter om möjligheten att stärka biologisk mångfald. Kunskap om människans påverkan på landskapet behöver kombineras med kunskap om ekologi och rekreationsbehov för att realisera parkers hela potential.

I NACKA GÖR VI SÅ HÄR:

VI ANVÄNDER PARKHISTORIA SOM RESURS

- Vi förvaltar och utvecklar parker utifrån kunskap om platsens kulturmiljö, historiska strukturer och grönt och blått kulturarv.
- Vi väljer medvetet vad som ska bevaras och utvecklas. Vi prioriterar det som är svårt eller omöjligt att ersätta som exempelvis gamla träd, landskapsformer och betydelsefulla landskapselement.
- Vi restaurerar historiska parkmiljöer och hävdade miljöer; rekonstruerar särskilt utvalda element, undviker pastischer och kompletterar med samtida tillägg för att skapa årsringar.
- Vi berättar om platsers historia och vad som format dem genom gestaltning, offentlig konst, skyltning och digitala verktyg.
- Vi samverkar med föreningslivet för att synliggöra och lyfta fram Nackas historiska parkmiljöer.

UTVECKLA PARKERNA ENLIGT FYRA PARKKATEGORIER

Nackas parker präglas av kommunens unika förutsättningar som skärgårdskommun. Närheten till naturen, de kuperade landskapen och de många utblickarna mot vatten skapar särskilda upplevelsevärden som bidrar till parkernas attraktivitet. Kombinationen av sparad natur och anlagda parkmiljöer ger goda möjligheter till rekreation, vistelse och möten i vardagen.

Nacka kommun har som riktlinje att alla bostäder, arbetsplatser, skolor och förskolor ska ha högst 300 meter till ett grönområde på minst en hektar, eftersom detta visat sig ha positiva effekter på välbefinnande och hälsa. I några delar av kommunen som historiskt planerats med små eller få parkmiljöer går detta inte att uppnå. Viktiga funktioner för närrekreation får då delas upp på flera mindre parker och grönområden för att säkra en bra helhet.

Parker i Nacka utgör ofta nära grönområden och fungerar som viktiga komplement till naturmarken, särskilt som tillgängliga, trygga och sociala mötesplatser samt platser för lek och aktivitet som inte sliter på naturmiljön.

Parkerna delas in i fyra kategorier utifrån en samlad bedömning av befolkningstäthet, placering, storlek, funktion och innehåll: **kommunpark**, **kommundelspark**, **lokalpark** och **närpark**. I tätbebyggda delar av Nacka är parkytorna ofta hårt belastade, vilket ställer höga krav på robusthet, skötsel och reinvestering oavsett kategori.

Kommunpark

Kommunparker är stora parker som fungerar som utflyktsmål för hela kommunen och riktar sig till breda målgrupper. De är omfattande i storlek, helst över 10 hektar, och innehåller ofta unika inslag som kulturmiljöer, evenemangsytor, offentlig konst eller utflyktslek. Dessa parker ska möjliggöra längre vistelser, fungera som viktiga mötesplatser och klara ett högt besöksstryck. De ska erbjuda en stor variation av upplevelsevärden, såsom rekreation, lek, naturupplevelser, kultur och evenemang. Gestaltungs-nivån ska vara hög, med miljöer som

skapar identitet och stolthet. Lekmiljöer ska vara allsidiga och inkluderande, anpassade för olika åldrar och gärna fungera som utflyktsmål i sig. Särpräglade funktioner eller landskapsdrag bidrar till parkens unika karaktär. Kommunparker har högst ambitionsnivå i förvaltning och reinvestering.

Kommundelspark

Kommundelsparker bör finnas inom cirka 800 meter i mer tätbefolkade områden och riktar sig till breda målgrupper. De ska vara tillräckligt stora, helst över tre hektar, för att rymma varierade aktiviteter och upplevelser och kunna användas av många målgrupper samtidigt. Här är ambitionsnivån hög både vad gäller utformning av lek- och aktivitetsytor samt förvaltning och reinvestering.

Kommundelsparkerna ska erbjuda ett brett utbud av upplevelsevärden och utformas med omsorg om platsens karaktär och identitet. I områden där tillräckligt stora parker saknas kan flera mindre parker tillsammans utvecklas för att fylla funktionen av en kommunalspark.

Centrala parken i Orminge

Lokalpark

Lokalparker riktar sig till ett närområde inom cirka 300–500 meter och fungerar som huvudpark i mer glesbefolkade områden. Lämplig storlek avgörs av lokalt besöksstryck och kontext. De bör helst vara över 1 hektar. De är vardagsnära gröna rum med fokus på lek, vila, grönska, promenader och mindre aktivitetsytor. Här ligger tyngdpunkten på att tillgodose grundläggande behov av rekreation och socialt samspel i närmiljön. Variation i funktioner är mer begränsad, men miljöerna ska vara väl gestaltade och erbjuda utrymme för spontan lek, återhämtning och vardagliga möten. Lokalparker har en robust standard i förvaltning och reinvestering.

Närpark

Närparker är de mest vardagsnära parkerna och riktar sig främst till närboende inom cirka 150–300 meter. Närparker bör vara minst 0,5 hektar. De ska vara mycket lättillgängliga och stödja vardagens enklaste behov – kortare lek, vila, sociala möten och gröna pauser i bebyggelsen. Det är särskilt viktigt att barn tryggt kan nå parken utan att korsa större trafikbarriärer. Närparker innehåller

färre funktioner, men grundläggande kvaliteter som grönska, lek, sittplatser och vistelse är centrala. Fokus ligger ofta på yngre barn och på att erbjuda nära rekreation i tät bebyggelse. Även här eftersträvas en robust basnivå i förvaltning och reinvestering.

Kompletterande gröna miljöer

Utöver de anlagda parkmiljöerna har Nacka en rik tillgång till gröna stråk i form av strandpromenader, naturområden och andra sammanhängande miljöer. Dessa kompletterar parksystemet genom att erbjuda längre promenader, naturupplevelser och rekreation i mer naturlika miljöer. I anslutning till bebyggelsen finns även brynsmiljöer och mindre skogspartier som används för lek och vardagsvistelse. Dessa, ofta benämnda som lekskog, utgör viktiga komplement till de mer anlagda parkmiljöerna och bidrar till en god tillgång till varierade gröna miljöer i hela kommunen.

Ekuddsparken
Foto Ryno Quantz

I NACKA GÖR VI SÅ HÄR:

PARKKATEGORIER

- Vi använder parkkategorierna som underlag för strategisk parkutveckling.
- Parkens kvalitet och ambitionsnivå ska motsvara den funktion parken ska fylla och det upptagningsområde parken servar.
- Vi utvecklar unika kommunparker som utgör kommunens viktigaste gröna besöksmål.
- Vi utvecklar kommundelsparker med många aktiviteter och för att möta behov hos breda målgrupper.
- Vi utvecklar hållbara och hälsofrämjande lokalparker för vardaglig användning.
- Vi utvecklar robusta närparker med fokus på närhet, trygghet, återhämtning och lek för barn, äldre och personer med funktionsvariationer.

UTVECKLA NACKAS MÖTESPLATSER OCH AKTIVITETSYTOR

Parker är viktiga för gemenskap och social interaktion och utgör arenor där olika grupper i samhället kan mötas. Parkerna är även viktiga platser för vardagsmotion och spontanidrott. De är öppna för alla och kan bidra till interaktion och möten över åldersgränser. Väl utformade mötesplatser och aktivitetsytor främjar både integration och trygghet.

Mötesplatser kan ta många olika uttryck, från parkbänkar, bänkbord, grillplatser och pergolor till allmänningar för picknick, lek och spel, evenemangsytor, odlingsplatser, hundrastgårdar och pulkabackar. Parker är också viktiga platser för återkommande högtider som valborg och midsommar, och förutsättningarna för sådana aktiviteter bör utvecklas där behov finns. Lekmiljöer, aktivitetsytor och badplatser utgör också viktiga mötesplatser och behandlas vidare i andra avsnitt. Mötesplatsernas utformning och innehåll varierar beroende på parkens kategori, karaktär och läge. Större parker rymmer ofta flera typer av mötesplatser som attraherar olika målgrupper, medan mindre parker främst innehåller enklare vistelseytor i vardagens närmiljö.

Kommunen erbjuder en bredd av aktivitetsytor. Ett väl fördelat utbud, anpassat efter geografi och befolkningstäthet, ska bevaras och utvecklas. Nackaborna ska ges inflytande över det lokala aktivitetsutbudet i samband med investering, reinvestering och upprustning.

Evenemangsplatser

Evenemangsplatser lokaliseras främst till större parker i centrala lägen, i första hand kommunparker och kommunalsparker. Platserna behöver vara flexibla och kunna anpassas till olika typer av evenemang. I många fall krävs grundläggande funktioner som tillgång till el och vatten samt möjlighet till angoring för servicefordon, samtidigt som platsen ska fungera i sin vardagliga användning.

Platser för odling

Odlingsplatser, såsom koloniområden och gemensamhetsodlingar, utgör viktiga sociala och gröna mötesplatser. De ska lokaliseras till mark som är lämplig för odling och utformas för långsiktigt bruk, med tillgång till vatten och fungerande hantering av trädgårdsavfall. För all odling krävs en lokal organisering, exempelvis genom en odlingsförening som ansvarar för drift och skötsel.

Spontanidrott

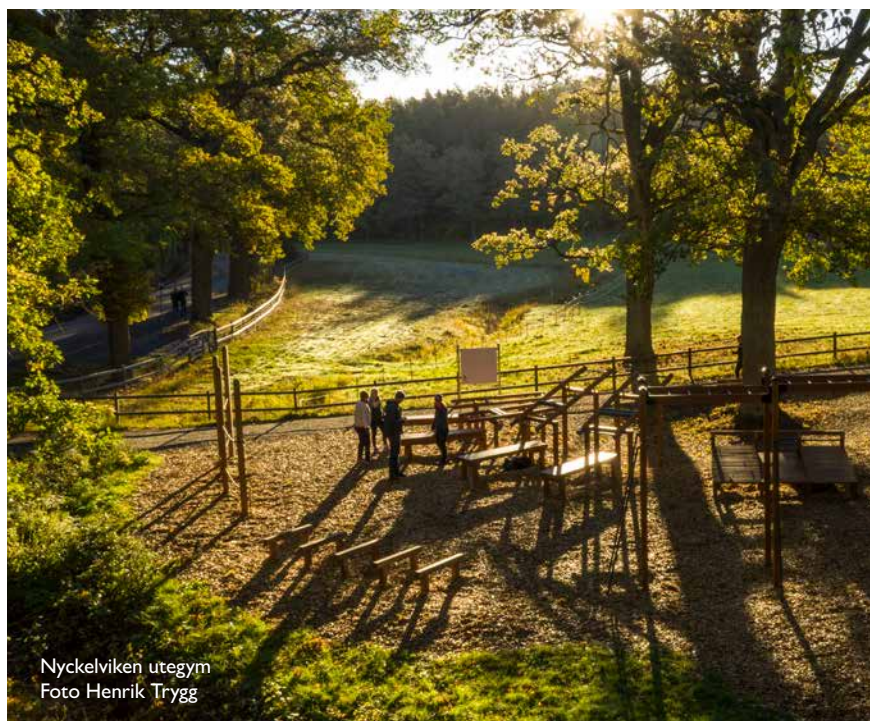
Ytor för spontanidrott ska i första hand koncentreras till parker, lekplatser och idrottsplatser för att skapa samlade och trygga aktivitetsmiljöer. Utvecklingen ska utgå från lokala behov och tillgångsanalyser samt bidra till ett varierat utbud av aktiviteter. Enklare inslag, såsom mål, nät eller säsongsanpassade funktioner, kan komplettera befintliga miljöer. I takt med förändrade behov ska vissa ytor omvandlas till andra typer av mötesplatser.

Hedvigslundsparken
Foto Ryno Quantz

Utegym

Utegym ska främja vardagsmotion för en bred målgrupp och bidra till ökad fysisk aktivitet i kommunen. Utegym planeras utifrån en god geografisk spridning och befolkningstäthet. Utegymsen ska vara robusta och säkra samt placeras där många människor rör sig eller i anslutning till motionsspår och andra rekreationsstråk. Utrustningen ska vara varierad och anpassad för olika användare. Tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning ska beaktas. Särskilda inslag, som exempelvis balansinriktad träning för äldre, kan utvecklas där behov finns.

Hundrastgårdar

Hundrastgårdar fungerar både som aktivitetsytor och mötesplatser. Utvecklingen ska utgå från en avvägning mellan behov, tillgång till park- och naturmark samt befolkningstäthet. I områden med begränsad tillgång till grönområden behöver olika intressen vägas mot varandra, medan större sammanhängande naturområden i andra delar av kommunen kan erbjuda goda förutsättningar för hundrastning utan särskilt anlagda ytor. Hundrastgårdar bör placeras så att de är tillgängliga för många och fungerar väl i sin omgivning. De ska utformas robusta och trygga, med grundläggande funktioner som stödjer både vistelse och aktivitet.

I NACKA GÖR VI SÅ HÄR:

MÖTESPLATSER OCH AKTIVITETSYTOR

- Vi säkerställer en god fördelning geografiskt och utifrån befolkningstäthet.
- Vi anpassar utformningen efter parkens kategori, karaktär och läge.
- Vi undersöker lokala behov och ger Nackaborna inflytande genom dialog, samverkan och medskapande.
- Vi utformar inkluderande och trygga miljöer som fungerar för olika åldrar, kön och funktionsvariationer.
- Vi möjliggör evenemang och högtider utifrån lokala behov och parkens kapacitet.
- Vi placerar robusta utegym där många rör sig och strävar efter att erbjuda ett utegym inom rimligt avstånd från bostaden.
- Vi utvecklar spontanidrott i parker och i anslutning till lekmiljöer och idrottsplatser för synergieffekter.
- Vi omvandlar hårdgjorda aktivitetsytor med lågt bruksvärde till grönytor där det är möjligt.
- Vi prövar möjligheten till gemensamhetsodling där intresse finns och platsen bedöms lämplig utifrån lokala förutsättningar.

SKAPA UTVECKLANDE LEKMILJÖER

Utomhuslekmiljöer är centrala för barns hälsa och utveckling och deras fysiska och psykiska välbefinnande. Barn rör sig mer allsidigt utomhus vilket stärker motorik och kondition. Miljöer med inslag av träd och annan vegetation ger återhämtning, sänker stress, förbättrar koncentration och kognitiva förmågor och minskar konflikter. Utelek skapar också viktiga sociala möjligheter där barn tränar samspel, kreativitet och problemlösning. Gröna utemiljöer kan underlätta samspelet mellan barn över åldergränser, kön och eventuella funktionsvariationer. Miljöns kvaliteter har stor betydelse för hur barns lek och aktivitet utvecklas. För att utomhuslekmiljöer ska främja barns fysiska aktivitet och hälsa behöver de vara varierade med gott om vegetation, vara tillräckligt stora och erbjuda både utmaningar och trygghet. I Nacka ska det finnas olika typer av lekmiljöer med en variation av naturbaserade lösningar och anlagd karaktär. Lekplatser ska bevaras och utvecklas så att de är väl fördelade över kommunen. Långsiktig målsättning är en anlagd lekmiljö inom 500 m från sammanhängande bebyggelse där kommunen har rådighet och markinnehav. I Nacka är lekmiljöerna en kvalitet i parken. Tre kategorier av lekmiljöer har identifierats i Nacka utifrån målgrupp, storlek och närhetsbehov. I kommunen finns också många lekskogar som är en del av lekmiljön, eller ett komplement, beroende på placering och sammanhang.

Utflyktslek

Målet med en utflyktslek är att den ska fungera som ett utflyktsmål för invånare i hela kommunen. Det finns lekattraktioner för ett brett åldersspann och ett urval av sittmiljöer för besökare. Det finns stora ytor för lek och spel eller andra aktivitetsmöjligheter. Cykelparkering ska finnas, ibland även möjlighet till bilparkering i närheten. Målgruppen är minst 1-12 år. Lekmiljön lämpar sig för mindre barn i sällskap av vuxen och till större barn som tar sig till platsen själva. Miljön ska innehålla olika typer av funktioner såsom balans, lek med löst material, gunga, utmanande klättring, rollek och olika typer av motorisk lek. Möjligheten till socialt samspel och tillgången till mötesplatser ska vara god.

Områdeslek

En områdeslek är en lite större lekmiljö som bjuder på funktioner som lockar många besökare. Det bör finnas ett urval av sittplatser och ofta ytterligare element som cykelparkering. Områdesleken riktar sig mot målgruppen 1-9 år, äldre barn inkluderas vid behov. Lekmiljön ska innehålla funktioner såsom balans, lek med löst material, klättring, fantasi- och rollek, snurra, gunga och studsa. Områdesleken ligger i en park eller i anslutning till naturområde.

Närlek

Närlek är en mindre lekmiljö med lekfunktioner utifrån målgruppen 1-6 år. Denna typ av lekmiljö används mest av boende i närområdet. Här finns funktioner som uppmuntrar balanslek, lek med löst material, klättring och rollek. Närlek ligger ofta i en mindre park eller i anslutning till ett naturområde.

I NACKA GÖR VI SÅ HÄR:

SKAPAR UTVECKLANDE LEKMILJÖER

- Vi utformar lekmiljöer så de stimulerar till rörelse, fantasilek, skapande, utmaningar, upplevelser och socialt samspel.
- Vi säkerställer rumslig variation, anpassar miljön efter platsens vegetation och topografi.
- Vi utformar naturbaserade lekmiljöer med god tillgång till lösa material som vatten, sand och stenar samt träd och annan vegetation.
- Vi dimensionerar lekmiljön efter sin kategori, lokalt behov och slitage.
- Vi väljer robust och hållbar lekutrustning.
- Vi skapar inkluderande lekmiljöer som tillgänglighetsanpassas utifrån platsens förutsättningar.
- Vi säkerställer solskydd och använder vegetation för beskuggning.
- Våra lekmiljöer är attraktiva även för vuxna som samlings- och mötesplatser.

SÄKERSTÄLL FUNKTIONELLA, ATTRAKTIVA BADPLATSER

Nackas kommunala badplatser ska uppmuntra till fysisk aktivitet och lek i vatten. Ett antal badplatser möjliggör simundervisning vilket bör utvecklas vidare. När nya badplatser planeras eftersträvas en god geografisk spridning. I områden med hög befolkningstäthet behövs fler anläggningar för att möta efterfrågan. Närhet till kollektivtrafik ökar tillgängligheten. Möjligheten till utveckling av nya bad och standardhöjningar på befintliga bad påverkas av faktorer som tillgång till kommunal mark och vatten, miljöpåverkan lokalt och regionalt, detaljplanebestämmelser samt lagstiftning inom strandskydd. Inom skyddade områden som exempelvis naturreservat kan det råda särskilda regler i form av föreskrifter och skötselplaner. Bad vid kusten ställer extra krav på utrustningens anpassning till årstidsskillnader och miljöbetingelser. Bad längs norra kusten kräver bassänglösningar på grund av yttre miljöpåverkan samt skydd från båttrafikens svall. Ett extra tillgänglighetsanpassat bad med ramp eller lift samt tillgänglighetsanpassade parkeringsplatser ska finnas i varje kommunal del. Idag finns tillgänglighetsramp på bad i Saltsjöbaden, Boo och Älta och mindre anpassningar för att göra baden mer tillgängliga finns på två av baden på Sicklaön. Badet har delats in i tre kategorier utifrån krav på innehåll och geografisk placering.

Besöksbad

Besöksbad vänder sig till alla medborgare i kommunen och ska ha ett sådant utbud eller unik förutsättning att det lockar till en längre resa. Extrautrustning kan bestå av exempelvis badflotte, omklädningsrum, toalett, grillplats, kiosk, hopptorn, lekutrustning och parkering.

Lokalbad

Lokalbad vänder sig till medborgare inom kommundelen. De ska ha ett basutbud med informationsskylt, livboj, sittplatser, cykelparkering, papperskorg och toalett (under säsong). Flera lokalbad har också brygga samt extra utrustning.

Bryggbad

Bryggbad vänder sig till medborgare i närområdet. De består av en brygga utan anslutande strand eller en badstege och erbjuder möjligheten till ett snabbt dopp eller kortare vistelse. Vid bryggan ska det alltid finnas en livboj.

Sickla strandpark
Foto Frida Lenholm

I NACKA GÖR VI SÅ HÄR:

FUNKTIONELLA OCH ATTRAKTIVA BADPLATSER

- Vi planerar för att alla Nackabor ska ha ett bad inom gång- och cykelavstånd.
- Vi tar hänsyn till miljö, strandskydd och lokala förutsättningar vid nya och befintliga bad.
- Vi säkerställer minst ett tillgänglighetsanpassat bad i varje kommunal del.
- Vi anpassar standard och innehåll efter badets kategori – besöksbad, lokalbad eller bryggbad.
- Vi utvecklar badplatser som främjar vattenlek, motion och simundervisning där det är möjligt.

STÄRK OCH UTVECKLA PARKERNAS EKOSYSTEMTJÄNSTER

Parker spelar en avgörande roll för att tillgodose behovet av ekosystemtjänster i Nackas bebyggelsemiljöer. I Nacka ska parkerna bidra till utvecklingen av en sammanhängande grön infrastruktur och säkerställa god tillgång till prioriterade ekosystemtjänster. För en fördjupad beskrivning av ekosystemtjänster hänvisas till kommunens grön- och blåstrukturprogram.

Stödjande tjänster – biologisk mångfald

Livsmiljöer stärks genom ökad variation och genom utveckling av prioriterade naturtyper och deras habitatkvalitet i samband med investering, reinvestering och förvaltning, utifrån platsens förutsättningar och strategiska förstärkningsbehov. Inhemska arter planteras i tillräcklig omfattning för att stödja biologisk mångfald. Vilda och naturlika zoner utvecklas på lämpliga platser för att förbättra habitatkvaliteten. Slitage i känsliga naturmiljöer förebyggs genom kanalisering och utveckling av aktivitetsytor. För att skydda biologisk mångfald arbetar kommunen systematiskt med att förebygga, inventera och bekämpa invasiva arter i parkerna.

Kulturella tjänster

Kommunens parker ska tillgodose Nackabornas behov av rofylldhet, lek, social samvaro, fysisk aktivitet samt kunskap och inspiration. Rofylldhet och upplevelsevärden säkerställs genom störningsfrihet, tydlig rumslighet och genom att utblickar över vatten- och landskapsrum tas tillvara. Äldre träd med särskild betydelse för kulturella ekosystemtjänster bevaras. Hävdade marker, alléer och trädmiljöer sköts långsiktigt för att säkerställa kontinuitet och återväxt. Parkernas upplevelsekvaiteter, såsom kulturhistoria och särskilda naturvärden, bevaras och lyfts fram på ett inspirerande och pedagogiskt sätt. Parkerna gestaltas genomtänkt och kvalitativt.

Reglerande tjänster

Hårdgörande av ytor och markpackning ska begränsas och befintliga hårdgjorda ytor omvandlas till grönytor där det är lämpligt utifrån funktion

och användning. Träd och flerskiktad vegetation bevaras och utvecklas för att bidra till luftrening, bullerdämpning, klimatreglering och dagvattenhantering. Dammar, våtmarker, bäckar och andra småvatten bevaras och utvecklas med naturbaserade lösningar utifrån behov och förutsättningar. Genomsläppliga material används så långt det är möjligt för att öka infiltrationskapaciteten. Risken för jorderosion minimeras genom anpassad plantering och förstärkning av slänter, sluttningar och strandkanter.

Försörjande tjänster

Befintliga koloniområden i kommunens parker bevaras och utvecklas utifrån behov och lokala förutsättningar. Nya odlingsmöjligheter utvecklas och utformas så att biologisk mångfald och prydnadsvärden samtidigt stärks, se även avsnitt om mötesplatser. Frukträd, bärbuskar och ätbara perenner planteras där det är lämpligt och efterfrågas av Nackaborna.

I NACKA GÖR VI SÅ HÄR:

STÄRKER OCH UTVECKLAR EKOSYSTEMTJÄNSTER

- Vi utvecklar habitatkvaliteten i Nackas parker utifrån strategiska förstärkningsbehov och förebygger slitage i känsliga naturmiljöer.
- Vi förebygger, inventerar och bekämpar invasiva arter.
- Vi tar tillvara och utvecklar strukturer, utblickar, rumslighet och vegetation som stödjer rofylldhet, social samvaro, fysisk aktivitet, lek och upplevelsevärden.
- Vi bidrar till kunskap och inspiration genom att synliggöra parkernas kvaliteter samt natur- och upplevelsevärden.
- Vi arbetar strategiskt och med naturbaserade lösningar för att hantera miljöförändringar, erosion, bullerstörningar och effekter av klimatförändringar.
- Vi planterar frukträd och bärbuskar där det är lämpligt och efterfrågas av Nackaborna.

OPTIMERA PARKSKÖTSELN

Kommunens parkförvaltning står idag inför flera utmaningar:

klimatförändringar, ökade krav på ekologisk hållbarhet samt växande krav på medborgarnas upplevelser och tillgång till utemiljöer och ekosystemtjänster. Traditionellt, intensivt underhåll av parker och gräsytor innebär ibland höga kostnader och hög resursåtgång, samtidigt som nyttan för biologisk mångfald och klimatanpassning är begränsad. En mer strategisk och extensiv inriktning på parkskötsel ger kommunen möjlighet att:

- Effektivisera resursanvändningen och sänka kostnader för personal, maskiner och material samtidigt som nyttan bibehålls eller ökar.
- Stärka ekologiska värden genom utveckling av vilda, naturlika miljöer, blomsterängar, brynzoner, kantzoner och inhemska växtarter som gynnar pollinatörer, fåglar och markliv.
- Bidra till social hållbarhet genom varierade och attraktiva utemiljöer som upplevs meningsfulla och tillgängliga för Nackaborna.

Detta handlar inte enbart om kostnadsminskningar, utan om att långsiktigt anpassa skötseln till förändrade klimatförutsättningar, tillgängliga resurser och medborgarnas behov. Utveckling behöver ske stegvis och uppföljning och utvärdering behöver göras för att säkerställa avsedd effekt. Genom prioritering och differentierad skötsel kan Nackas grönytor utvecklas på ett mer hållbart och ändamålsenligt sätt.

I NACKA GÖR VI SÅ HÄR:

OPTIMERAR PARKSKÖTSELN

- Vi prioriterar smart skötsel för att använda resurser effektivt.
- Vi gynnar biologisk mångfald och minskar driftkostnader genom fler extensiva och naturlika miljöer.
- Vi planerar och genomför åtgärder som minskar bevattnings- och gödselbehovet och sparar bränsle och arbetskraft.

Tabellen visar åtgärdsförslag för optimerad drift som kan genomföras i samband med projekt eller löpande förvaltning.

Åtgärdsförslag	Besparing/ effekt	Miljönytta	Socialt värde/ medborgarnytta	Tänk på
Friväxande gräsytor	Minskat behov av arbetskraft och maskintid	Ökad biologisk mångfald	Information/ naturpedagogik	Avgränsa tydligt områden som får växa vilt
Skapa blomsterängar/ blomsteråkrar/ lökmattor	Minskat underhåll jämfört med klippt gräs och rabatter.	Stödjer insekter och fåglar	Prydnadsvärde/ naturpedagogik	Sätt upp informations- skyltar
Zonindelad skötsel	Effektivare resursanvändning	Minskad kemikalie- och vattenåtgång	Variation i uttryck och funktion	Prioritera trygghet i otrygga områden
Naturliga kantzoner, bryn och buskage	Mindre beskärning	Biotoper för fåglar/smådjur	Rumslig variation	Kan kombineras med gångvägar
Mulchning/ växter som täcker marken	Mindre ogräsbekämpning	Förbättrad markstruktur	Estetiskt tilltalande	Bra under träd och buskar
Effektiv schemaläggning	Mindre bränsle och maskintid	Mindre utsläpp	Samordning ger mindre störning	Planera logiskt mellan områden
EI-/hybridmaskiner	Långsiktigt lägre driftkostnader	Mindre utsläpp och buller	Minskad bullerstörning	Kravställ vid upphandling.
Robotgräs-klippare	Minskat arbetskraftsbehov	Lägre bränsle-förbrukning	Minskad bullerstörning	Ta hänsyn till djurlivet
Regnvatten och sensorstyrd droppbevattning	Lägre vattenkostnader	Effektiv vattenanvändning	Förebild, gott exempel	Kombinera med torktåliga växter
Minskad kemisk gödning	Lägre kostnad	Minskar övergödning	Kan integreras i kretsloppsarbete	Bra miljöprofil för kommunen
Medborgar-samverkan; volontärer etc	Mindre extern arbetskraft	Ökad skötsel	Stärker social hållbarhet	Kommunikation och informations-insatser

MINIMERA KLIMAT- OCH MILJÖPÅVERKAN

I Nacka ska investering, reinvestering och förvaltning av parker genomföras på ett sätt som minimerar koldioxidutsläpp, bevarar kolförråd och stärker kolbindning. Miljöpåverkan från hälso- och miljöfarliga ämnen ska så långt möjligt undvikas. Följande faktorer är särskilt betydelsefulla för parkprojektens klimat- och miljöpåverkan:

Massbalans, transporter och maskinanvändning

Massbalans ska eftersträvas där det är rimligt och återbrukade eller lokalt framställda massor ska användas i första hand. Klimatpåverkan från schakt, markarbeten och skötsel ska begränsas genom god planering. Schaktarbeten ska utföras med hänsyn till markens kolförråd genom begränsning av ingrepp, skonsam markberedning och återplantering. Där maskiner och transporter står för en betydande del av klimatpåverkan ska elektrifierade fordon och fossilfria drivmedel prioriteras.

Materialval

Material med hög miljöpåverkan, såsom cement, betong, asfalt och stål, ska användas restriktivt. Återbrukade och genomsläppliga material ska väljas där det är möjligt och spill ska minimeras genom effektiv planering och projektering. Nya material ska som utgångspunkt vara möjliga att återbruka vid avveckling. Anläggningsjordar med torv ska undvikas och biokol användas där det är lämpligt för att öka kolförrådet. Växtmaterial och markens kolbindning ska vägas mot utsläpp från transport och anläggning för att maximera klimatnyttan. Nya material och produkter ska vara bedömda enligt Byggvarubedömningen med betyget *rekommenderas* eller *accepteras*.

Livscykelperspektiv

Bedömning av miljöpåverkan ska omfatta hela livscykeln, från anläggning och etablering till drift och avveckling. Lösningar som innebär stora behov av bevattning och maskinell skötsel ger kontinuerliga utsläpp och ska begränsas.

Extensiv förvaltning samt automatiserade och energieffektiva system minskar påverkan. Material med lång livslängd, möjlighet till återbruk och träd som kan bli gamla och grova bidrar positivt i ett livscykelperspektiv. Trädplantering, god markhälsa och genomtänkt hantering av trädgårdsavfall bidrar till kolbindning.

Upprustning lekplats i Braxenparken

I NACKA GÖR VI SÅ HÄR:

MINIMERAR KLIMAT- OCH MILJÖPÅVERKAN

- Bedömning av miljöpåverkan ska omfatta projektets samtliga utsläpp från anläggning, etablering, drift och avveckling.
- Vi minimerar klimatpåverkan från maskinanvändning vid planering, projektering, anläggning och förvaltning.
- Vi minimerar spill genom god planering och effektiv förvaltning.
- Vi väljer i första hand återbrukade material samt material med låg klimatpåverkan och lång hållbarhet.
- Vi väljer produkter som är bedömda med betyget rekommenderas eller accepteras i Byggvarubedömningen.
- Vi arbetar långsiktigt för att stärka kolbindningen i kommunens parker.

SKAPA TRYGGA OCH ANVÄNDBARA PARKMILJÖER

Trygghetsskapande åtgärder i parker, såsom gallring av vegetation och belysning, behöver balanseras mot andra värden som rekreation, attraktivitet och biologisk mångfald. Varje plats analyseras utifrån hur den används över tid, både under olika tider på dygnet och under olika delar av året. Om konflikten mellan trygghet och andra kvaliteter blir för stor kan alternativa stråk eller andra lösningar övervägas. Generellt upplevs miljöer som tryggare när de är väl belysta, har god sikt och framkomlighet, är befolkade och sköts regelbundet. Tydlighet, god orienterbarhet och en klar hierarki mellan parkers olika platser och funktioner stärker tryggheten genom att underlätta tolkningen av miljön. Tillgängliga parker med aktiviteter och mötesplatser för olika målgrupper ökar den sociala närvaron, vilket i sin tur stärker den upplevda tryggheten.

Genomtänkt belysning bidrar till att Nackas parker och grönområden upplevs användbara, trygga, trivsamma och tillgängliga även efter skymning. Rätt utformad belysning förstärker platsens identitet och attraktivitet. Upplevelsen av trygghet varierar mellan individer och förändras över dygnet och året. Alla platser i Nacka behöver inte vara belysta vid alla tider. Trygga och väl belysta stråk, mötesplatser och lek- och aktivitetsytor är dock viktiga för att människor ska kunna använda sitt närområde vintertid och kvällstid. Nacka kommuns belysningsplan ger övergripande rekommendationer för hur utomhusbelysning bör utformas, medan parkplanen kompletterar och konkretiserar riktlinjer för parker, lekplatser, mötesplatser och aktivitetsytor.

Parker

Belysningen i Nackas parker ska bidra till trygghet, orienterbarhet och trivsel. Centrala gång- och cykelstråk i parker bör vara kontinuerligt belysta utan mörka partier, med fokus på entréer och vägskal. Ljussättningen anpassas efter årstidernas och vegetationens variation. Omgivningsbelysning kan användas för att förstärka platsens rumslighet och lyfta fram vegetation, konstnärliga inslag, aktivitetsytor och lekmiljöer. Sociala platser kan belysas i mänsklig skala när

de fyller en funktion kvällstid. Parkernas klassificering styr ambitionsnivån av belysning. Kommunparkerna och kommunalsparkerna har som utgångspunkt en högre ambitionsnivå och väl gestaltad belysning som anpassas och bidrar till parkens identitet. Närparker och lokalparker har en enklare utformning med standardbelysning och fokus på trygghet.

Lekmiljöer

Nackas lekmiljöer ska ha belysning som uppmuntrar och möjliggör lek året om. Mastbelysning kan kompletteras med parkarmaturer eller pollare för att undvika starka kontraster. I närlek och områdeslek används standardbelysning för de delar av lekmiljön som ska kunna användas när det är mörkt. På utflyktslek kan en kombination av allmän belysning och mer lekfull belysning såsom integrerad eller färgad belysning användas.

Aktivitetsytor

För aktivitetsytor ska belysningen anpassas efter typ av aktivitet. Bollplaner och skateparker kräver ofta högre och jämnare ljusstyrka än exempelvis utegym.

Lekplats Bågenskogen

Även närliggande gångvägar och omgivning bör belysas för att stärka trygghet och orienterbarhet. Hundrastgårdar bör, där det är möjligt, belysas eftersom de används året runt, med särskilt fokus på entréer.

Säsongsbelysning

Säsongsbelysning i Nacka ökar både attraktivitet och trygghet, särskilt under vinterhalvåret. Den ska spegla årstidens karaktär och högtider och kan ges ett mer kreativt uttryck eftersom den är tillfällig. Placering prioriteras i centrum-nära och välbesökta områden och fördelas jämnt inom kommunen.

Kulturvärden

För att ta hänsyn till Nackas kulturvärden ska ljusmiljön vid kulturhistoriskt värdefulla byggnader, bebyggelseområden och kulturmiljöer gestaltas på ett varsamt och omsorgsfullt sätt. Översiktsplanen beskriver kulturmiljöerna.

Ljusstyrning

För att effektivisera elanvändningen, minska ljusföroreningar och begränsa påverkan på nattaktiva arter används olika former av ljusstyrning. Lekplatser och andra aktivitetsytor används sällan nattetid och regleras därför med tidsstyrning, manuell styrning eller närvarostyrning, beroende på platsens karaktär och läge. Aktivitetsytor kan släckas sent på kvällen medan lekmiljöers belysning släcks tidigare på kvällen. I vissa centrummiljöer kan delar av lekplatser eller aktivitetsytor behöva förbli tända nattetid, då dessa miljöer ofta används även efter skymning eller för att öka tryggheten. Ljusmiljön ska samtidigt utformas med hänsyn till den biologiska mångfalden. I områden där parker eller aktivitetsytor gränsar till natur ska belysningen anpassas för att minska ljusföroreningar, exempelvis genom nattsläckning, avskärmade armaturer, låg ljusnivå och ljusstyrning. Inom skyddad natur ska gällande föreskrifter följas.

I NACKA GÖR VI SÅ HÄR:

PARKBELYSNING OCH TRYGGHETSÅTGÄRDER

- Vi balanserar behov av trygghetsskapande åtgärder mot andra värden såsom kulturmiljö, prydnadsvärde och biologisk mångfald.
- Vi utformar belysning som bidrar till miljöers användbarhet, trygghet, trivsel och tillgänglighet under hela året utifrån behov.
- Vi anpassar belysningen utifrån platsen samt parkens och lekmiljöns kategori.
- Vi använder ljusstyrning för att energieffektivisera elanvändningen och minimera störning.

UTVECKLINGSSYMBOLER

För att tydliggöra behov av bevarande och utveckling i parker och övriga aktivitetsytor används utvecklingssymboler. Symbolerna beskriver parkernas prioriterade utvecklingsinriktning och utgör ett stöd i planering, investering och förvaltning. Utvecklingssymbolerna utgår huvudsakligen från prioriterade ekosystemtjänster enligt kommunens grön- och blåstrukturprogram och kompletteras med ytterligare symboler som tagits fram inom ramen för parkplanarbetet. De stödjande tjänsterna livsmiljöer och biologisk mångfald har i parkplanen ersatts av symboler för habitatförstärkning av prioriterade naturtyper, baserade på grön- och blåstrukturprogrammet samt naturvårdsplanen. Fördjupade beskrivningar av förstärkningsåtgärder redovisas i dessa planer.

Symboler för lek och aktivitet omfattar tre kategorier av lekmiljöer samt symboler för aktivitetsyta, utegym och hundrastgård. Dessa funktioner är även centrala för kulturella ekosystemtjänster och bidrar till sociala interaktioner i parkmiljön. Badplatser redovisas genom tre skilda kategorier av symboler. Stadsodling har klassificerats som en försörjande ekosystemtjänst men är samtidigt en viktig kulturell tjänst som bidrar till kunskap, delaktighet och social samvaro.

LEK OCH AKTIVITET

BADPLATS

KULTURELLA TJÄNSTER

FÖRSÖRJANDE TJÄNSTER

HABITATFÖRSTÄRKNING

REGLERANDE TJÄNSTER

Illustrationer av kulturella och reglerande tjänster exklusive kolbindning och stadsodling kommer från Boverket, övriga illustrationer är framtagna av Nivå landskapsarkitektur och Nacka kommun.

Foton från vänster:

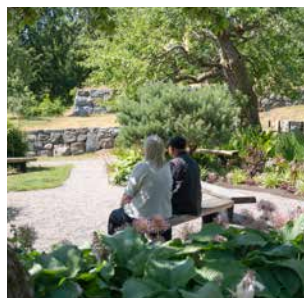
Lekplats Fregattparken. Foto Ryno Quantz

Bagarsjön. Foto Ryno Quantz

Nyckelviken, Foto Ryno Quantz

Äng, Nyckelviken

Rudsjön

PARKER PER KOMMUNDEL

Här redovisas parkerna, deras kategorier, badplatser, lekmiljöer och aktivitetsytor samt vilka värden som ska bevaras och utvecklas långsiktigt.

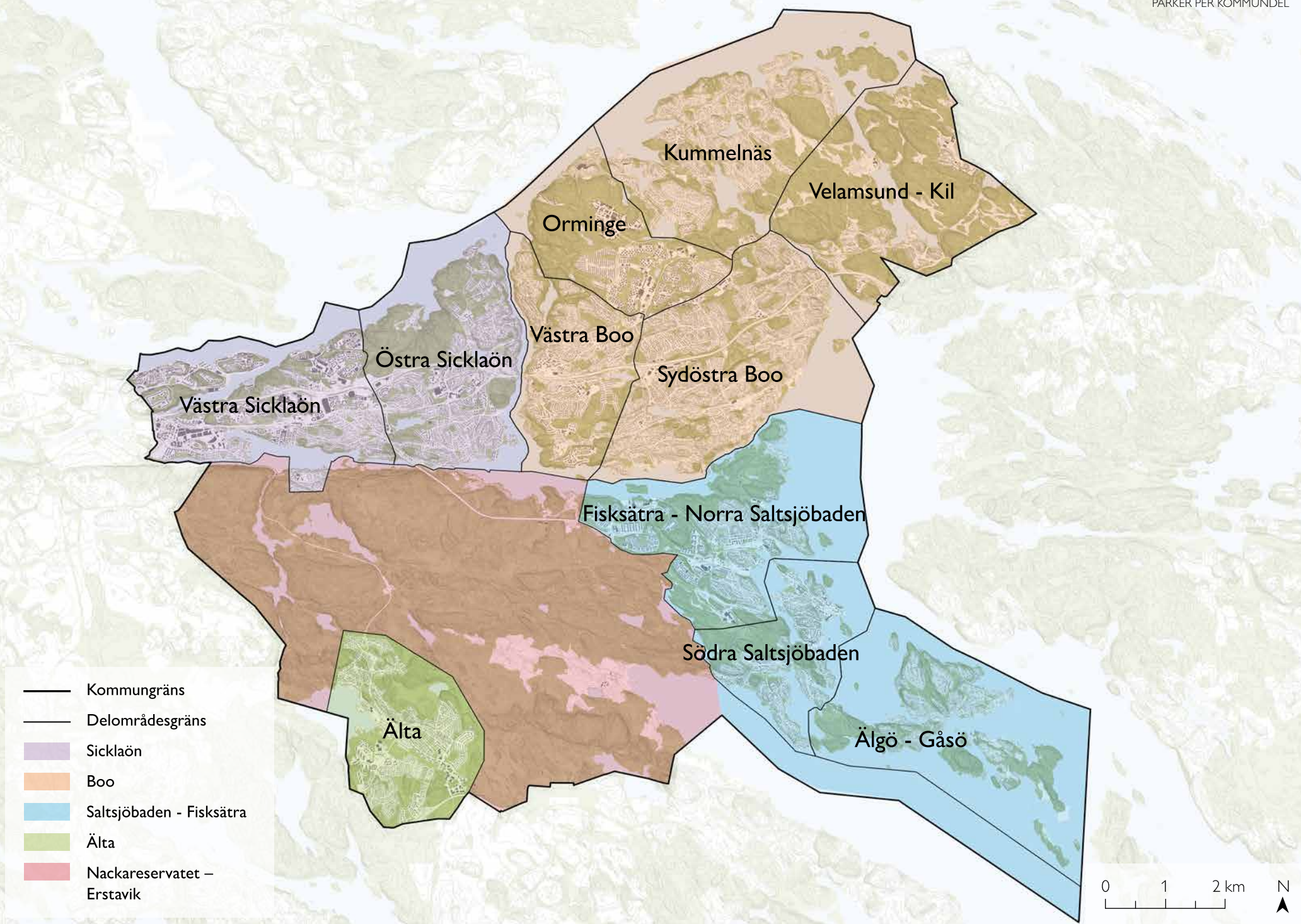
Parkerna redovisas per kommundel enligt översiktskartan på motstående sida. Av Nackas fem kommundelar redovisas fyra. Kommundelen Nackareservatet–Erstavik ingår inte i redovisningen, trots att området rymmer unika miljöer såsom Erstaviks herrgårdspark, eftersom parkerna där inte ägs eller förvaltas av kommunen. Av utrymmesskäl har kommundelarna Sicklaön, Boo samt Fisksätra–Saltsjöbaden delats in i mindre delområden. Älta redovisas i sin helhet eftersom det är den minsta kommundelen. Parkerna redovisas översiktligt tillsammans med fristående anläggningar för lek, aktivitet och hundrastgårdar. Samtliga kommundelskartor redovisas i samma skala för att möjliggöra jämförelser. I beskrivningarna ingår landskapstyper och karaktärer, redovisade med kursiv text. Fördjupade beskrivningar av dessa återfinns i planeringsunderlaget *Landskapskaraktärsanalys 2025* till grön- och blåstrukturprogrammet.

Parkstrukturen i Nacka varierar mellan kommundelarna som en följd av rådande planeringsideal vid tidpunkten för planläggning samt kommunal marktillgång. I vissa områden, exempelvis Kummelnäs, är de offentligt tillgängliga grönytor till stor del privatägda och förvaltas därför inte av kommunen. Dessa privatägda grönområden redovisas inte i parkplanen.

Många äldre villaområden präglas av stora trädgårdstomter och relativt få allmänna parker. I takt med förtätning och minskade tomtstorlekar ökar behovet av och trycket på kommunala parker. Flera centrumområden och bostadsområden från rekordåren har i stället planerats med väl tilltagna allmänna grönytor. I dessa områden, som ofta har hög och ökande befolkningstäthet, ställs ökade krav på parkernas dimensionering, robusthet och slitstyrka.

Nackas bebyggelsemiljöer präglas även av närheten till blå strukturer i form av vattendrag, insjöar och kustmiljöer. Dessa rekreativa miljöer utgör ett viktigt komplement till parkerna. För fördjupad beskrivning av ytvatten och kustliv hänvisas till kommunens Vattenplan samt kommande Plan för båt- och kustliv.

VÄSTRA SICKLAÖN

Västra Sicklaön är Nackas livfulla stadsmiljö med hög och ökande befolkningstäthet. Här prioriteras utveckling av parker med aktivitets- och mötesplatser, rofylldhet, trädmiljöer, blomsterprakt och reglerande ekosystemtjänster.

Parkernas landskapstyper och karaktär

Parkerna längs västra Sicklaöns norra kust präglas av ett *dramatiskt kustlandskap* och karaktärsområden *industriområden i omvandling, hus på höga höjder* och *sommarnöjen och villor*. Exempel på parker med dessa karaktärer är Kvarnholmsparken, Henriksdalsringen och Svindersvik. Svindersviks trädgårdsanläggning ingår inte i parkplanen då den ägs och förvaltas av Nordiska museet. Söder om Värmdöleden dominerar ett *varierat sprickdalslandskap*. Parkerna inom landskapstypen hör till karaktärsområde *centrumbebyggelse*, respektive *småhusområden med trädgårdskaraktär*. Exempel på parker med dessa karaktärer är Skvaltanskogen och Storängens stationspark. I söder finns parker inom landskapstypen *grönt skärgårdslandskap* med karaktären *Sickla knutpunkt* och *Järlasjön* såsom Sickla strandpark respektive Kyrkviksparken.

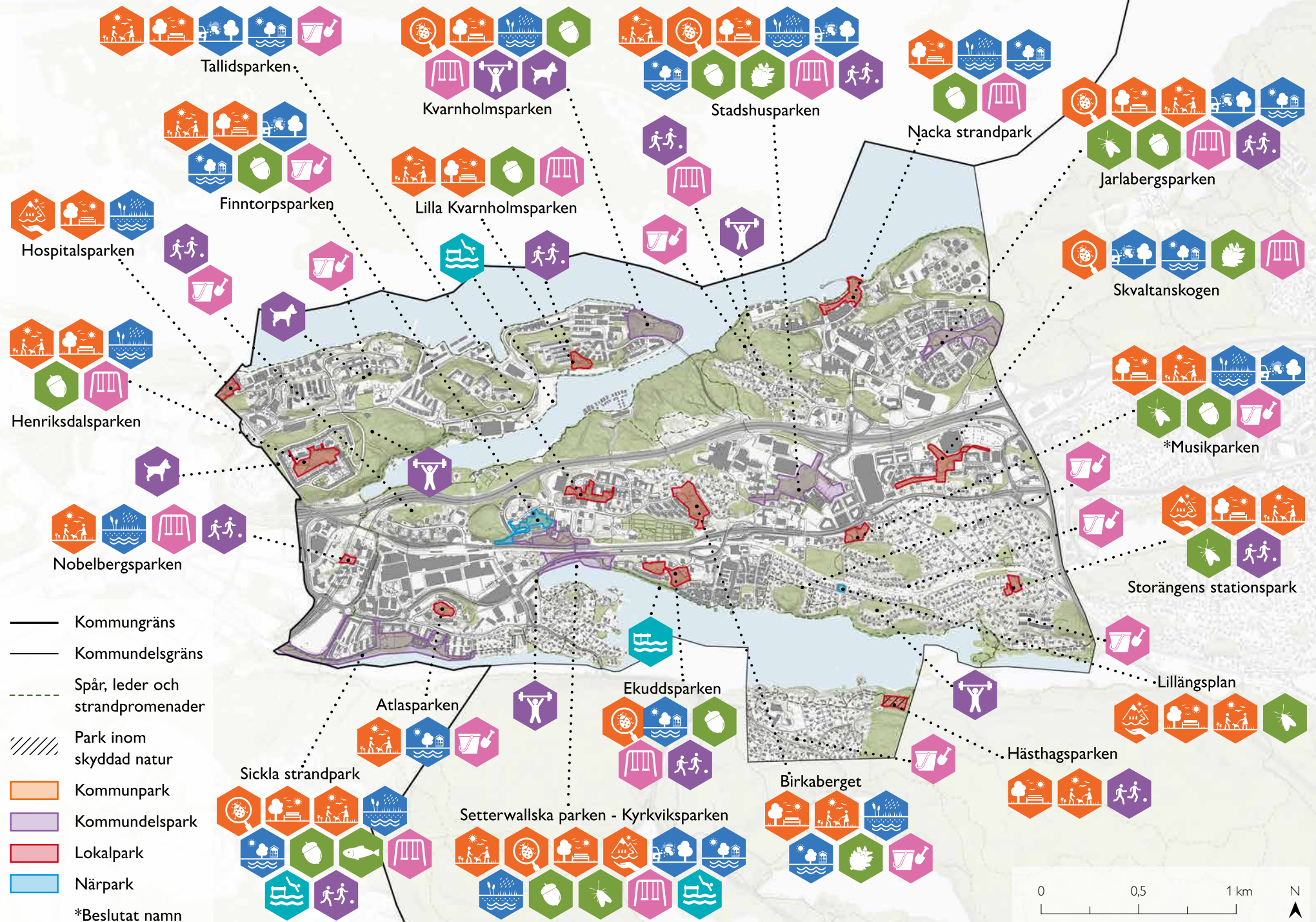
Ekosystemtjänster att bevara, stärka och utveckla

På västra Sicklaön ska parkernas ädellövshabitat stärkas, särskilt inom den nationella värdetrakten. Goda förutsättningar finns i dalgångar och södersluttningar, exempelvis i Setterwallska parken, Kyrkviksparken och Stadshusparken. Viktiga åtgärder är att friställa och föryngra ädellövsträd, samt att genomföra insatser som gynnar fåglar och fladdermöss. Värdefull hållmarkstallskog finns på flera platser, såsom Stadshusparken, Birkaberget och Skvaltanskogen. I tät bebyggelse behöver den skyddas mot slitage genom anläggningar och styrning av besöksflöden för att bevaras långsiktigt. I parkernas strandzoner bör förutsättningarna för rovfiskars lek och reproduktion stärkas i samband med andra åtgärder. Blommade bryn, lökmattor, ängar och blomsteråkrar stärker pollinatorers förutsättningar.

Höga trafikflöden kräver utvecklade vegetationsridåer och ibland ytterligare bulleravskärmning i parker som påverkas av trafikleder exempelvis i Kyrkviksparken, Setterwallska parken, Stadshusparken och Skvaltanskogen. Trädens och vegetationens bidrag till kolbindning och klimatreglering ska utgöra resurser i samband med förtätning. Vegetationsridåer i parker ska stärkas mot värmelagrande strukturer som fasader och hårdgjorda ytor inom kommunalens urbana värmeöar. Vegetationsytor på genomsläppliga jordar behövs för flödesreglering och vattenrening. Naturbaserade lösningar för detta bör utvecklas, exempelvis i Sickla strandpark och i parker som får ökade tillflöden i samband med förtätning. Hårdgjorda ytor med lågt bruksvärde, såsom asfalts- och grusplaner bör omvandlas till grönytor där det är lämpligt, i linje med kommunens klimat- och miljömål, till exempel vid Ekudden.

Rekreativmiljöer, lekmiljöer och mötesplatser

Befolkningstätheten är hög och ökar vilket motiverar omsorgsfull dimensionering av parker, hög ambitionsnivå samt större anläggningar för rekreation, lek och social samvaro. Det är viktigt att utforma anläggningar som tål högt slitage, särskilt i kommunalens parker. Flest barn och unga finns i Henriksdal-Kvarnholmen, Nackastrand-Jarlaberg, Sickla och Järla sjö. Många äldre finns i Finnboda, Finntorp, Sickla, Jarlaberg och centrala Nacka. Där befolkningstätheten är hög finns även många hundar, särskilt på Kvarnholmen, i Järlasjö och Jarlaberg. Hela kommunal delen har tillgång till bad inom 2 km gångavstånd men trycket på badplatserna är högt. Planerade badplatser i Gäddviken utgör ett värdefullt tillskott.

ÖSTRA SICKLAÖN

Östra Sicklaön har varierad befolkningstäthet i centrummiljöer respektive småhusområden. Parkerna i centrumbebyggelsen utvecklas för ökande befolkningstäthet, ekosystemtjänsterna stärks och Nyckelvikens unika herrgårdspark utvecklas vidare.

Parkernas landskapstyper och karaktärer

Nyckelvikens herrgårdspark ligger inom *dramatiskt kustlandskap* med karaktären *sommarnöjen och villor*. I det *varierade sprickdalslandskapet* norr om Värmdöleden återfinns Rudsjöparken, en av få större parker i *klättrande småhusbebyggelse i natur*. Söder om Värmdöleden finns parkerna i *varierat sprickdalslandskap* uppdelat i karaktärerna *centrumbebyggelse* och *småhusbebyggelse*. Karaktären *centrumbebyggelse* präglar exempelvis Ektorpsparken och Saltängsparken medan Saltsjö-Duvnäs parker tillhör *småhusområde med trädgårdskaraktär*, såsom Duvnäs parken och Lagårdsparken. Skogalundsparken ligger på gränsen mellan småhus- och centrumbebyggelse. Långsjöparken präglas både av naturområdet Långsjön och intilliggande småhusområde.

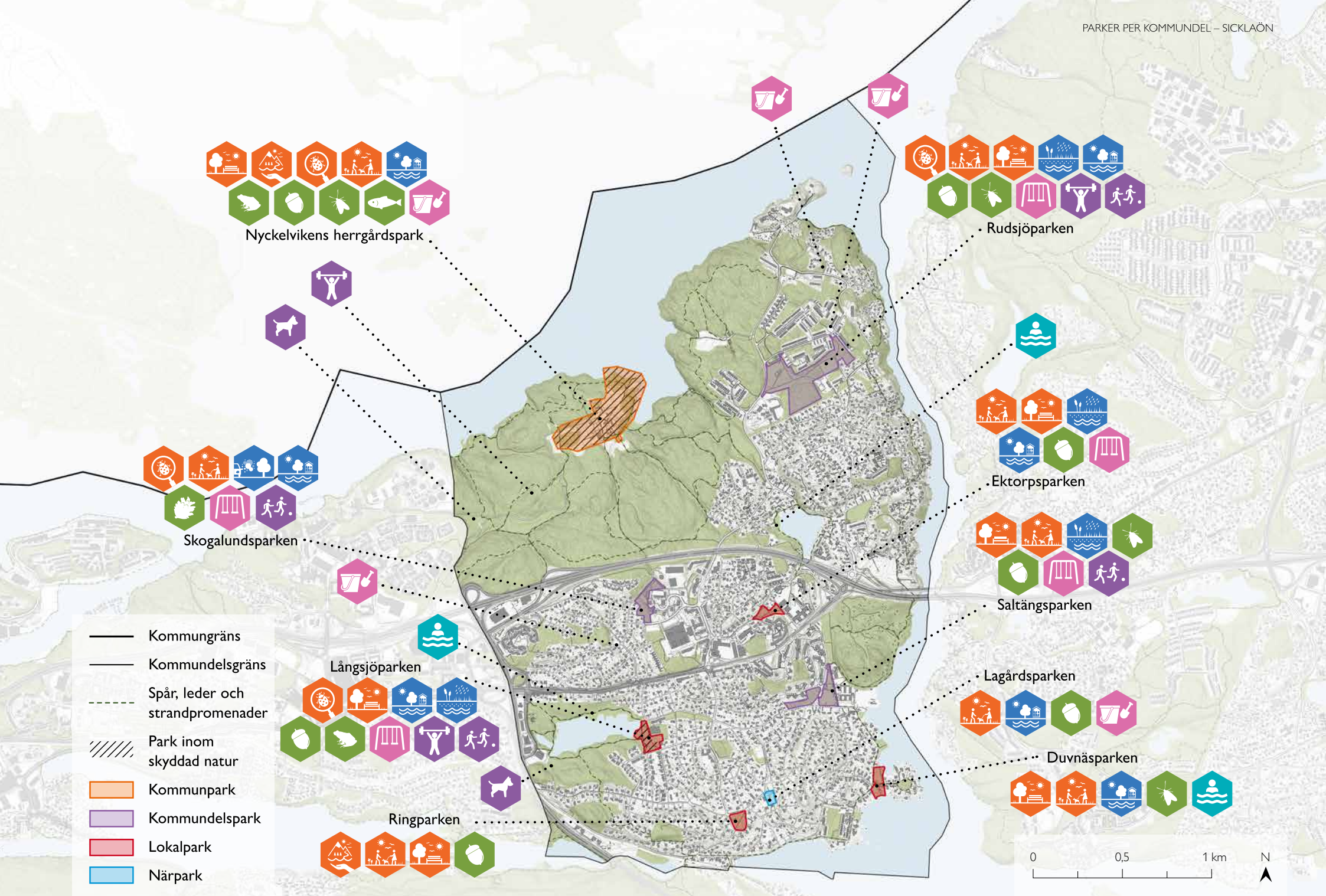
Ekosystemtjänster att bevara, stärka och utveckla

På östra Sicklaön ska parkernas ädellövshabitat bevaras och stärkas, särskilt inom den nationella värdetrakten. Goda möjligheter till förstärkning av ädellövshabitat finns i parkernas dalgångar och södersluttningar exempelvis i Nyckelvikens herrgårdspark, Rudsjöparken och Saltängsparken. Ädellövshabitat kan även stärkas i parker inom småhusbebyggelse genom komplettering och föryngring där det är lämpligt och möjligt. Tallmiljöer med värden som kan utvecklas finns exempelvis i Skogalundsparken. Höga trafikflöden kräver utvecklade vegetationsridåer och ibland ytterligare bulleravskärmning i parker som påverkas av buller från trafikleder, exempelvis i Ektorpsparken. Vegetationsridåer mot trafiklederna bidrar även till indirekt bruksvärde genom att de är till visuell

glädje för de som färdas längs dessa trafikleder, oavsett färdmedel. Trädens och vegetationens bidrag till kolbindning och klimatreglering är särskilt viktigt i centrumområden med urbana värmeöar. Vegetationsytor på genomsläppliga jordar behövs för flödesreglering och vattenrening. Naturbaserade lösningar för flödesfördröjning och rening bör utvecklas i Skogalundsparken, Saltängsparken och Långsjöparken. I Långsjöparken kan habitatförstärkning för groddjur genomföras i samband med dessa åtgärder. Hårdgjorda grusytor med lågt bruksvärde bör omvandlas till grönytor där det är lämpligt, i enlighet med kommunens klimat- och miljömål, exempelvis i Långsjöparken.

Rekreationsmiljöer, lekmiljöer och mötesplatser

Nyckelvikens herrgårdspark är Sicklaöns viktigaste gröna besöksmål med stora kvaliteter och ligger inom naturreservatet. I parken firas exempelvis valborg, midsommar och advent. Parken ska fortsätta utvecklas och förvaltas med hög ambitionsnivå. Befolkningstätheten i kommundelen är högst i centrumområdena. Det motiverar större anläggningar för rekreation, lek och social samvaro med hög slitstyrka och god tillgänglighet inom dessa områden vilket innebär Ektorpsparken, Skogalundsparken och Saltängsparken. Ingen utflyktslek planeras i områdets kommunpark eftersom Nyckelviken har så många andra kvaliteter. Däremot planeras flera områdeslekplatser, bland annat i Långsjöparken och Skogalundsparken. Tillgången till bad inom två kilometers avstånd är god, men de befintliga badplatserna är relativt små och besöks även av boende på västra Sicklaön, vilket kan leda till trängsel under högsäsong.

ORMINGE

Orminges parker kan utvecklas genom att ta till vara kontrasten mellan kustlandskap och sprickdalar. De unika värdena i Centrala parken kompletteras och utvecklas. Parkerna utgör entréer till omgivande naturområden.

Parkernas landskapstyper och karaktär

Parkerna i Orminge präglas av två tydliga landskapstyper. I de norra delarna dominerar ett *dramatiskt kustlandskap*, där stora delar ingår i Skarpnäs naturreservat. Här finns en naturpräglad miljö med branta sluttningar, berg i dagen och skogsområden, samt flera småvatten som bidrar till områdets naturvärden och rekreationsmöjligheter. Söder om detta landskap övergår terrängen i ett *småskaligt sprickdalslandskap* med *centrumfunktion* och *småhusbebyggelse*. Detta landskap återfinns tydligt i lokalparkerna, där topografi och grönstruktur speglar sprickdalskaraktären. Södra Krokhöjdsparken består av en lång dalgång med kraftiga sluttningar och fungerar som entré till Skarpnäs naturreservat. Norra Krokhöjdsparken har en mer öppen karaktär med berg i dagen, hällmarkstallskog och öppen gräsmark. Östbackaparken är kuperad och naturpräglad, men omsluts i hög grad av bebyggelse och används främst för vardagsnära rekreation. Centrala parken är kommundelens största park och en av Nackas fem kommunparker. Parken inkluderar även Sarvträsk och utgör en central mötesplats och rekreationsresurs för hela området.

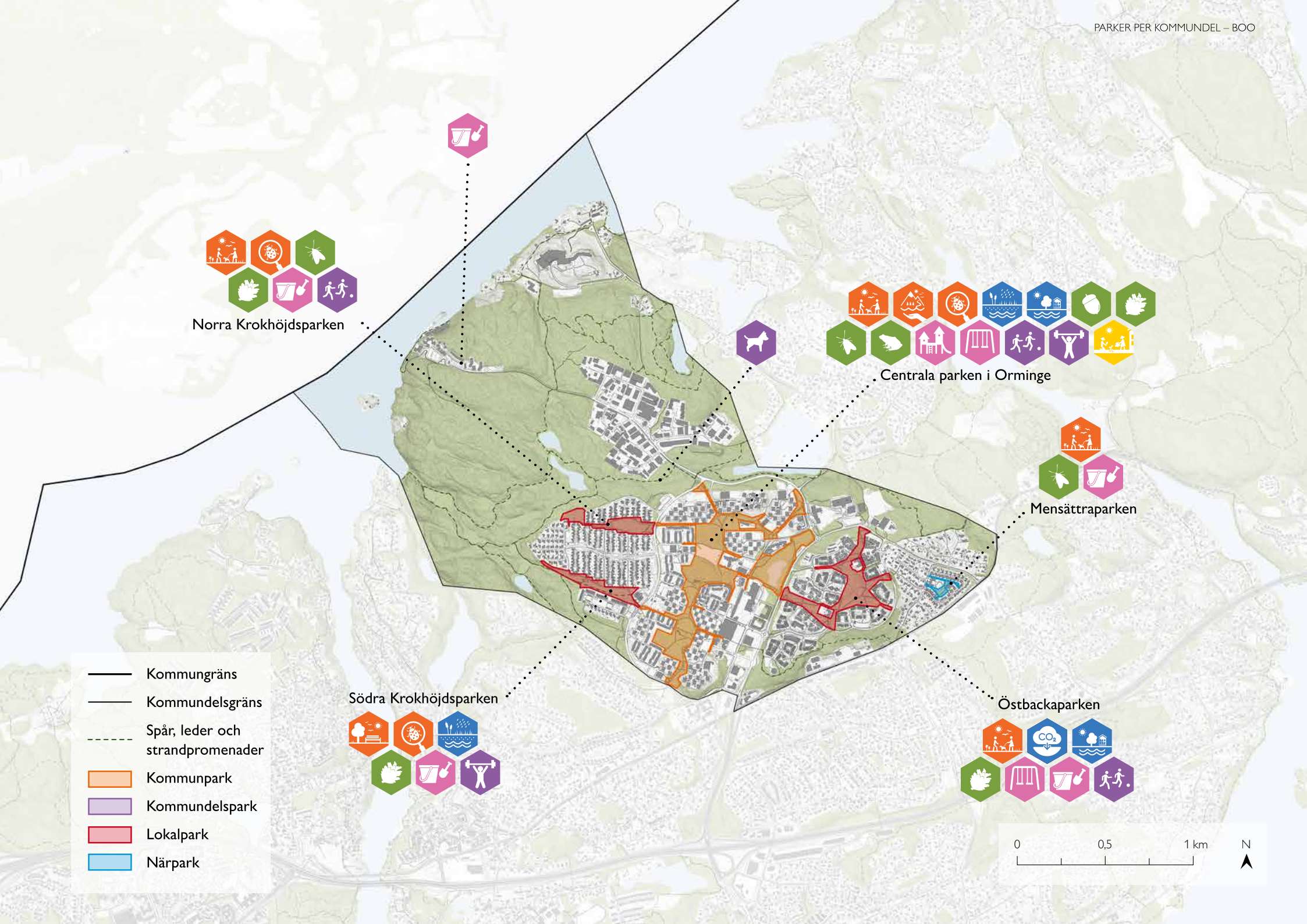
Ekosystemtjänster att bevara, stärka och utveckla

Orminge ligger inom flera spridningssamband för barr- och lövskog, gräsmarker och våtmarker. Den varierade naturen ger goda förutsättningar för många olika arter. Parkerna bidrar med ekosystemtjänster genom sin variation av naturpräglade och parkpräglade miljöer. Skarpnäs naturreservat och de mer naturdominerade delarna av lokalparkerna är betydelsefulla för den biologiska

mångfalden. Träd och vegetation i de tätare delarna stödjer samtidigt klimat- och bullerreglering samt dagvattenhantering och stärker området som helhet. I Norra och Södra Krokhöjdsparkerna är hällmarkstallskog, sluttningar och dalgångar strukturer som bör skyddas mot slitage och fragmentering. Småvatten i Skarpnäs naturreservat och Sarvträsk bidrar till biologisk mångfald och rekreation. I de mer bebyggda delarna, exempelvis kring Östbackaparken, är träd och grönytor viktiga för att skapa skugga, dämpa buller och hantera dagvatten.

Rekreationsmiljöer, lekmiljöer och mötesplatser

Parkerna i Orminge är viktiga för vardagsnära rekreation och aktivitet. Lokalparkerna rymmer lekmiljöer, bollplaner och utegym som används av boende i närområdet. Norra och Södra Krokhöjdsparkerna fungerar även som entréer till Skarpnäs naturreservat, vilket förstärker tillgången till naturupplevelser. Det finns potential att utveckla parkernas användning genom ökad multifunktionalitet, exempelvis genom gemensamhetsodling, förgröning av aktivitetsytor och stärkta kopplingar mellan parker, bostadsområden och omkringliggande natur. Centrala parken är en viktig mötesplats där evenemanget Orminge karneval firas årligen under en helg i maj månad. Parken erbjuder även rekreationsmiljöer och närheten till Sarvträsk ger goda möjligheter till vattennära rekreation. Flera badsjöar finns inom gångavstånd i angränsande kommundelar och stärker områdets tillgång till bad och naturupplevelser.

KUMMELNÄS

Kummelnäs få kommunala parker behöver utvecklas för att bättre ta till vara landskapets naturvärden och skapa framtida rekreations- och mötesplatser för alla åldrar.

Parkernas landskapstyper och karaktär

Kummelnäs präglas av *dramatiskt kustlandskap* i norr och ett *småskaligt sprickdalslandskap* längre inåt land. Kombinationen av kust, bergssluttningar, äldre träd och historiska spår från sjöfarts- och sommarnöjesmiljöer från sekelskiftet 1900, ger området en stark landskapsidentitet med höga natur- och kulturvärden. Kummelnäs har en lång kuststräcka med tydlig vattenkontakt, men området innehåller även flera sjöar och vattendrag samt populära badplatser.

Kommundelen har ett begränsat antal kommunala parker. Två närparker, Rensättraparken och Lövbergaparken, utgör bostadsnära grönytor med enklare vistelse- och rekreationsfunktioner. Rotkärrsparken är kommundelens lokalpark och innehåller en mindre bollplan och lekmiljö. Sammantaget är parkkvaliteterna i Kummelnäs begränsade, vilket till stor del beror på att kommunen inte är markägare i samma omfattning som i andra kommunelar. Däremot finns det gott om naturmark och en del privatägda allmänningar i området.

Ekosystemtjänster att bevara, stärka och utveckla

Kummelnäs natur- och kustmiljöer bidrar med viktiga ekosystemtjänster kopplade till biologisk mångfald, landskapsstruktur och rekreation. Skog, vatten, kustmiljöer och kuperad terräng utgör livsmiljöer för en artrik flora och fauna. Området gränsar till flera naturreservat och rymmer spridningssamband för bland annat gräsmarker, våtmarker och ädellövträd. Grönska och äldre träd bidrar till reglering av lokalklimat och dagvattenhantering, särskilt i den

kuperade terrängen. Bevarande av sammanhängande naturmiljöer och varsam hantering av kust- och strandzoner är avgörande för att bibehålla områdets ekologiska funktioner och landskapskaraktär.

Rekreationsmiljöer, lekmiljöer och mötesplatser

Trots begränsat parkutbud erbjuder Kummelnäs goda möjligheter till friluftsliv genom närhet till kust, skog, sjöar och flera badplatser, exempelvis Vittjärn/Trollan, Sågsjön och Myrsjöns badplats. Myrsjöns badplats bedrivs inte i kommunal regi men är öppen för allmänheten. Där anordnas även valborgs- och midsommarfirande. Dessa miljöer är viktiga för vardagsrekreation och folkhälsa.

Behovet av kommunala mötesplatser och aktivitetsytor är dock tydligt, särskilt för barn och unga. Utveckling av de befintliga parkerna Rotkärrsparken, Lövbergaparken och Rensättraparken bör därför prioriteras för att stärka lek, aktivitet, social samvaro och rekreation i kommundelen.

VÄSTRA BOO

I västra Boo ska parkmiljöerna utvecklas med hänsyn till naturtyper och kust- och sprickdalslandskapet. De ekologiska sambanden utvecklas och fler mötesplatser och aktiviteter tillskapas.

Parkernas landskapstyper och karaktär

Västra Boo karaktäriseras av ett *dramatiskt kustlandskap* och ett *varierat sprickdalslandskap*. Bergsvägg, klättrande bebyggelse och grönska dominerar Skurusundet. Inåt land är landskapet mosaikartat och småskaligt. Kustlandskapets karaktär, med *sommarnöjen och villor längs kusten* samt *dramatiska branter, skogar och besöksmål*, kännetecknar delar av Skurubroparken. Parken är kuperad, med gamla träd, klipphällar och bergsformationer. En centrumnära del är flackare med öppna gräsytor, lekplats och utblickar mot Skurusundet. Merparten av parkerna i området ingår i landskapstypen *varierat sprickdalslandskap*, där *småhusbebyggelse med trädgårdskaraktär* är central, såsom Bågenskogen–Lodaskogen, Lilla Björknäsparken och Ekstigsparken. Parkerna är terränganpassade, med naturprägel och äldre träd. Kocktorpsparken ligger i *gårdsskap med grönska och rekreation* där öppna gräsytor omges av skog. Delar av parkerna är plana med parkkaraktär och rekreationsytor. Tollare park ligger i *klättrande småhusbebyggelse i natur* och belägen i en dalgång med flacka gräsytor.

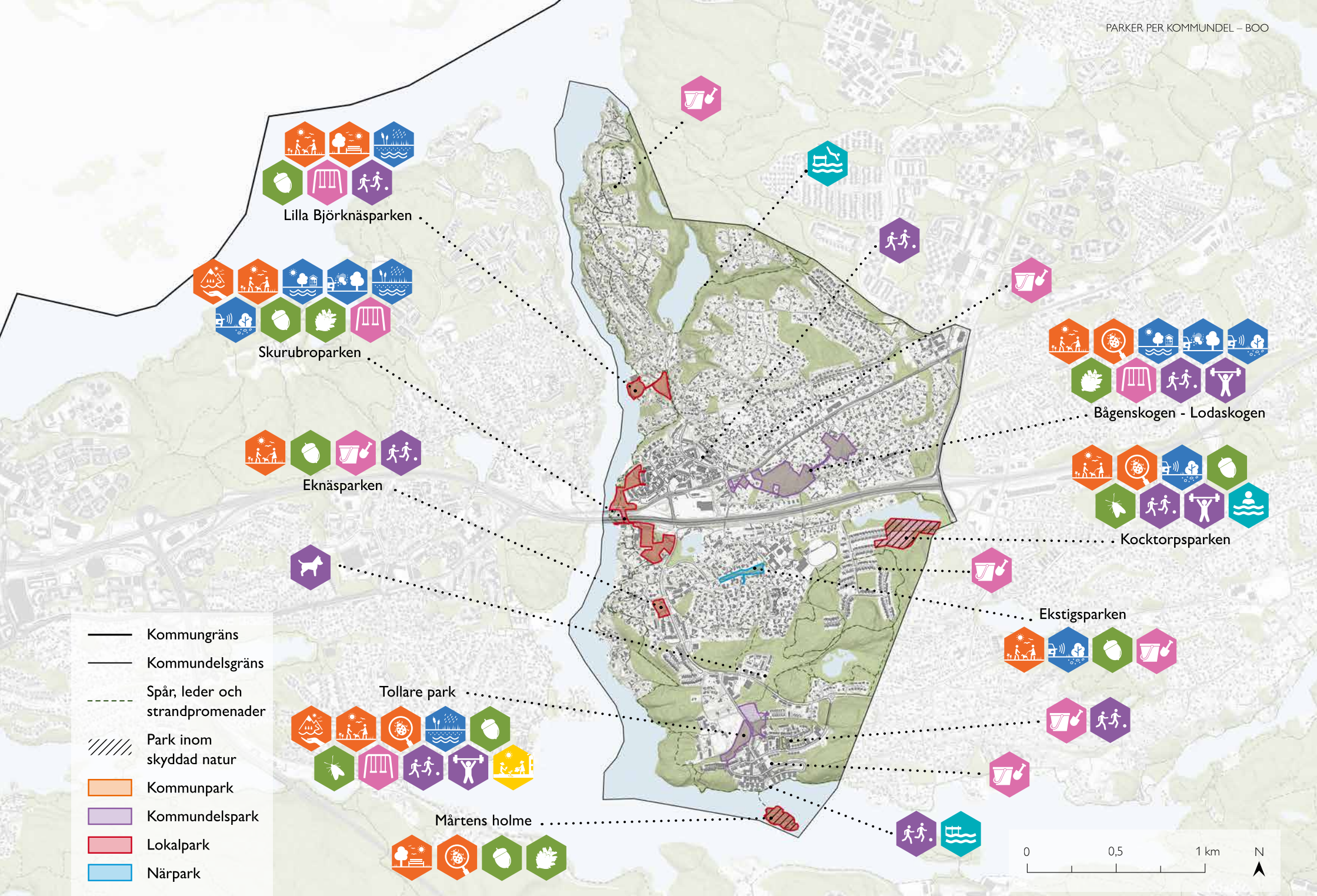
Ekosystemtjänster att bevara, stärka och utveckla

Livsmiljöer för barrskog finns i fler av områdets parker och har stor betydelse för spridningen då de binder ihop större områden. I Tollare park och Kocktorpsparken finns livsmiljöer för gräsmarker, bryn och sandmiljöer vilket bevaras och förstärks. Livsmiljöer för ädellöv finns i Skurubroparken vilket är viktigt för sambandet över sundet till Skuruparken. Andra platser där ädellöv kan främjas är parkerna omkring Björknäs och Tollare park. Störningsfria och tysta parker finns i norra Björknäs, i Tollare park samt på Mårtens holme - en viktig

rekreationsplats med störningskänslig natur som behöver skyddas. Störningsfria miljöer är viktiga att bevara och bullrdämpande åtgärder behöver stärkas i parkerna vid Värmdövägen och Värmdöleden. Parkerna kan med fördel nyttja naturbaserade lösningar för att reglera luftkvaliteten samt rena och reglera vatten. Parkerna bidrar med genomsläppliga ytor och trädskugga. I vissa fall kan det finnas behov av att utöka trädbeståndet för att skapa ett bättre mikroklimat med lägre temperaturer.

Rekreativ miljö, lekmiljöer och mötesplatser

Befolkningsstätheten är högre kring Björknäs centrum och Tollare, vilket motiverar fler rekreativa anläggningar och en högre ambitionsnivå för parkerna. Området rymmer två kommunaltparker där Lodaskogen får en inriktning med naturanpassade aktivitetsytor. I Björknäs saknas i dag anläggningar som exempelvis utegym, och nya inslag kan bidra till en mer jämn fördelning av olika aktivitetsmöjligheter. Övriga lokalparker och närparker innehåller lekmiljöer och aktivitetsytor som används av boende i området. Lekmiljöerna är relativt väl spridda, men flera parker behöver utvecklas kvalitativt, exempelvis Lilla Björknäsparken, Skurubroparken och Ekstigsparken. Andra värden såsom varierade aktivitetsytor och mötesplatser utvecklas i lokalparkerna. Det är god tillgång till badplatser inom 2 km, vilket är en stor kvalitet för kommunalen. Om platser för odling ska utvecklas i området rekommenderas Tollare park. I Lilla Björknäsparken firas valborg, en tradition som är viktigt att bevara.

SYDVÄSTRA BOO

Längs kusten i sydöstra Boo förstärks parkernas vattenkontakt och kvalitativa lekmiljöer, mötesplatser samt aktivitetsytor tillskapas. Reglerande ekosystemtjänster och habitat utvecklas.

Parkernas landskapstyper och karaktär

Kusten i sydöstra Boo består av ett *grönt skärgårdslandskap*. Parkerna präglas av karaktären *skärgårdsbebyggelse och natur*. Inom den karaktären ingår Kilsviksparken, Fiskeboparken, Mjölkuddsparken, Boobadsparken, Lännersta äng, Lännersta ekbacke och Gammeluddsparken. Parkernas skala är mindre och de är till topografin flackare mot vattnet. Kommundelens högre terräng består av ett *varierat sprickdalslandskap med klättrande småhusbebyggelse i natur*. Här ligger Dalparken, Liljekonvaljparken och Fregattparken. Dessa parker ligger insprängda i bebyggelsen och har ofta inslag av natur med äldre träd och hållmark. På flackare delar hittas rekreativa värden och aktivitetsytor.

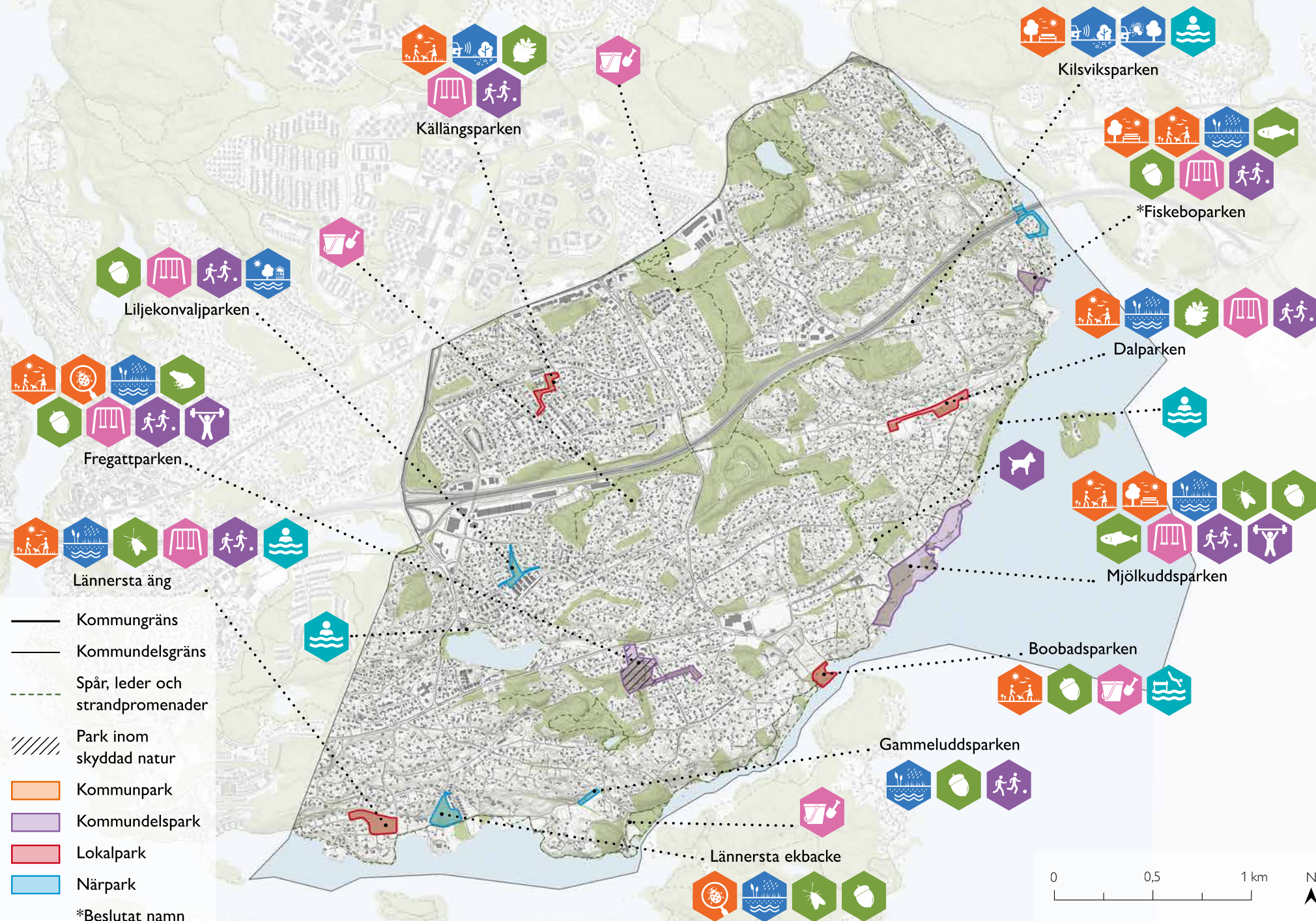
Ekosystemtjänster att bevara, stärka och utveckla

Från Lännersta och Boo sträcker sig ett sammanhängande nätverk för pollinatörer. Livsmiljöerna finns bland annat i Lännersta äng, Lännersta ekbacke och Mjölkuddsparken. I öppna parkmiljöer bevaras och förstärks gräsmarker, bryn och sandmiljöer för att stödja värdenätverken för naturtypen. Genom Boo går ett värdenätverk för våtmarker. Sambanden mellan värdenätverken och de närliggande livsmiljöerna i Mensättra–Dalkarlsängen–Mjölkudden kan stärkas i samband med framtida utveckling och förvaltning av områdets parker. Livsmiljön ädellövskog finns bland annat i Mjölkuddsparken och Lännersta ekbacke. Små samlingar ädellöv är viktiga länkar i det nätverk som spridningssambanden utgör och rätt driftinsatser kan stärka dessa.

Värmdövägen, Sockenvägen och Värmdöleden går genom Boo. Närområden intill vägarna är bullerutsatta och bullerdämpning och luftrening prioriteras i de parker som har förutsättningar för det. Naturbaserade lösningar för rening och reglering av vatten tillskapas där det är möjligt såsom Dalparken och Gammeluddsparken. De gröna landfästena vid Kilsbron värnas som en del av ramen för entréerna till skärgården, både längs väg och farled. Det finns ett fåtal störningsfria och tysta parker i Sydöstra Boo såsom Mjölkuddsparken och det är viktigt att denna funktion bevaras då parkerna utvecklas, eftersom de bidrar till ekosystemtjänsten mentalt välbefinnande.

Rekreativmiljöer, lekmiljöer och mötesplatser.

I sydöstra Boo är befolkningstätheten relativt låg vilket påverkar behovet av olika anläggningar. Området påverkas av topografin och mängden allmän platsmark vilket medför att tillgången till parker i vissa delar är bristfällig. Området saknar utegym vilket föreslås utvecklas i Fregattparken och Mjölkudden. Det saknas även lekmiljöer i vissa delar. I och med reinvesteringar i området bör parkerna utvecklas med fler kvaliteter och värden med fokus på aktivitet och lek. Lekvärden och andra typer av aktiviteter utvecklas i bland annat Dalparken, Lännersta äng, Liljekonvaljparken och Källängsparken. Detta kan till viss del kompensera bristen. I området finns många badplatser och badmöjligheter vilket är en viktig kvalitet att förvalta. Olika typer av evenemang firas i områdets parker såsom midsommarfirande i Boobadsparken och valborg i Fiskeboparken. Parkernas som viktiga platser för firande och evenemang bevaras.

VELAMSUND - KIL

Velamsund - Kils parker kan utvecklas genom att ta till vara kulturlandskapets hävdade marker för att förbättra naturvärden, rekreationsvärden och identitet. Velamsunds unika herrgårdspark restaureras och utvecklas vidare.

Parkernas landskapstyper och karaktär

Kommundelen Velamsund – Kils landskap präglas av ett *varierat sprickdalslandskap* med markanta bergspartier, djupa dalgångar samt sjöar och vikar. En mosaik av skog, vatten och öppna kulturmarker skapar tydliga utblickar, läsbarhet och goda möjligheter till friluftsliv. De öppna kulturmarkerna är värdefulla landskapselement med höga kulturhistoriska, ekologiska och rekreativa värden. Velamsunds naturreservat utgör en betydande del av kommundelen och ett av kommunens större sammanhängande naturområden som utgör en viktig förbindelse mellan Nacka och Värmdö kommun. Bostadsbebyggelsen är främst koncentrerad till de södra delarna längs Värmdövägen vid Kil, Lillebo och Insjön och består huvudsakligen av villor.

I kommunparken Velamsunds herrgårdspark finns flera rekreativa målpunkter, såsom bad vid Insjön, ridhus, restaurang samt en knutpunkt för friluftsliv med spår och leder som används året runt. Inom naturreservatet finns även ett fågeltorn och utkikstorn som bidrar till naturupplevelser, inspiration samt vidsträckta vyer över landskapet.

Ekosystemtjänster att bevara, stärka och utveckla

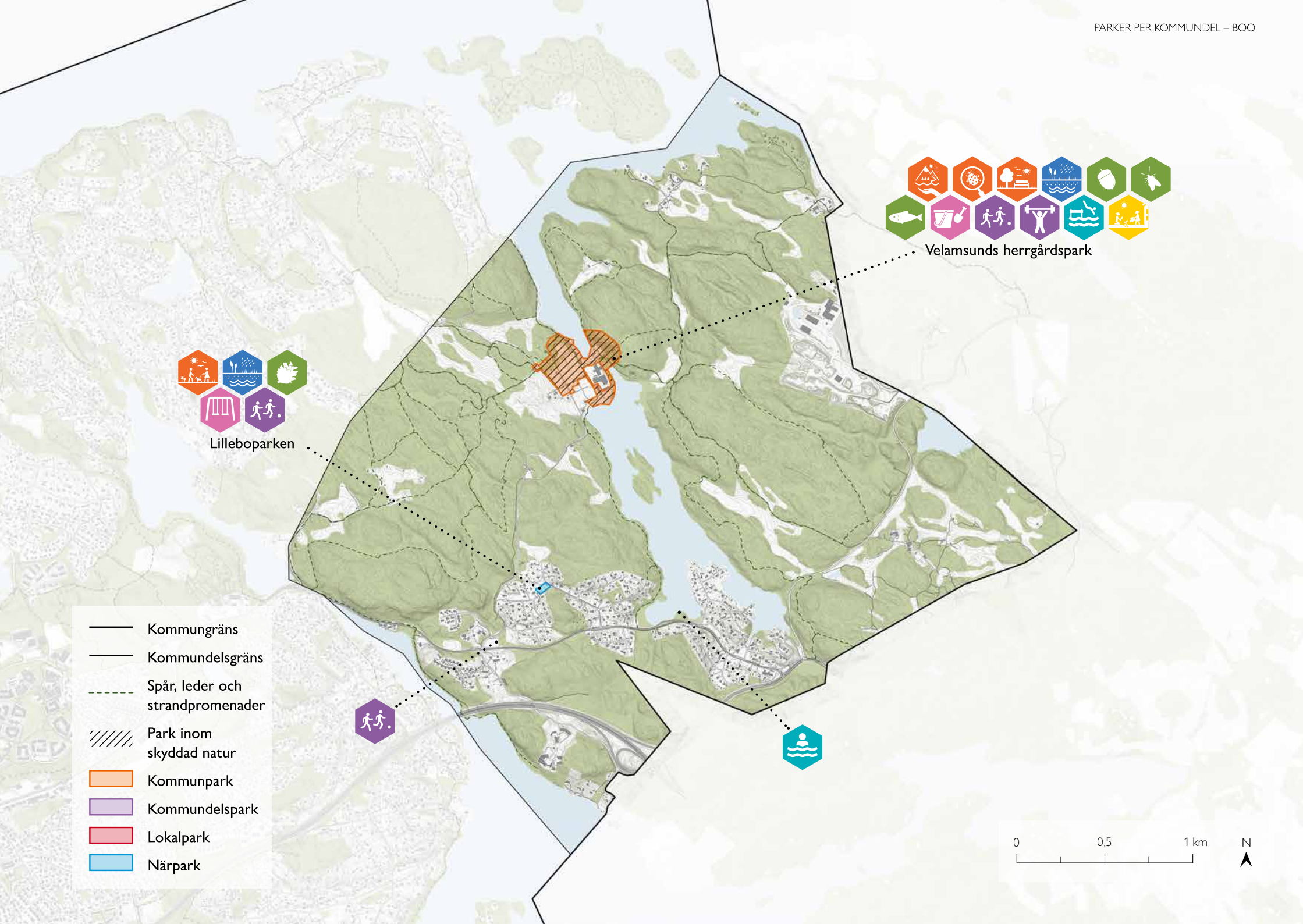
Velamsunds natur- och kulturmiljöer bidrar med viktiga ekosystemtjänster kopplade till biologisk mångfald, landskapsstruktur och rekreation. Skog, vatten och kulturmarker utgör livsmiljöer för en artrik flora och fauna och ger samtidigt betydande kulturhistoriska värden.

Särskilt värdefulla är våtmarker och sumpskogar, exempelvis Rudsjön, som bidrar till vattenrening, flödesreglering och grundvattenpåfyllnad och som har hög betydelse för fågelliv och biologisk mångfald. Kulturmarkerna behöver fortsatt vård och hävd för att bevara sin karaktär och ekologiska värden. Våtmarker och sumpskogar bör värnas genom att begränsa slitage och anpassa leder och vistelseytor, så att både naturvärden och rekreationsmöjligheter kan samexistera.

Rekreativmiljöer, lekmiljöer och mötesplatser

Velamsund erbjuder goda möjligheter till friluftsliv och naturupplevelser, men tillgången till sociala mötesplatser nära bostadsbebyggelsen är begränsad eftersom kommunparken ligger en bit från de södra bostadsområdena i kommundelen. För att stärka vardagsrekreation och social samvaro kan närliggande park- och grönområden utvecklas med lättillgängliga stigar, öppna ytor, sittplatser och informationstavlor. En sådan parkyta är Lilleboparken med potential till utveckling av områdeslek och mötesplats.

Åtgärder kan inkludera öppna ytor för lek och picknick, bänkar och bord samt gång- och cykelstråk som knyter samman bostadsområden med naturreservatet och befintliga rekreativa målpunkter. Detta kan skapa miljöer för spontana möten och vardagsnära aktivitet, samtidigt som natur- och landskapsupplevelser bevaras och förstärks.

FISKSÄTRA - NORRA SALTSJÖBADEN

Områdets parker kan utvecklas till en sammanhängande och mer varierad parkstruktur där skärgårdslandskap och sprickdalslandskap lyfts fram och rekreationsmiljöer och naturvärden stärks.

Parkernas landskapstyper och karaktär

Landskapstypen *grönt skärgårdslandskap* med sina karaktäristiskt flacka parkrum präglar parkerna i de norra och södra delarna av kommundelen. Neglinge-parken, Neglinge gärdespark, Fisksätra holme och Braxenparken - Fisksätra allé är exempel på det. I mellersta kommundelen ändras landskapstypen till *varierat sprickdalslandskap* vilket innebär att parkerna blir mer kuperade med framträdande branter. Tydligast märks det i Gröna dalen och Ljuskärsparken men även Båthöjdsparken och Sagaskogen är kuperade. Karaktären växlar mellan *småhusbebyggelse*, *centrumområde* och *gårdslandskap*.

Ekosystemtjänster att bevara, stärka och utveckla

Barrskog är den dominerande naturtypen men det finns också södervända ädel-lövsbackar i Gröna dalen, Ljuskärsparken och i de södra delarna av Fisksätra holme. Dessa värdefulla träd framhävs genom skötselåtgärder som friställning för att öka det ekologiska värdet. Barrskogsbältet mot Saltsjöbanan i Fiskarhöjdsparken fungerar som bullerdämpning. Vid Neglinge gärdespark, där det finns en hembygdsgård, uttrycks kulturella ekosystemtjänster genom kulturarv och lokal identitet.

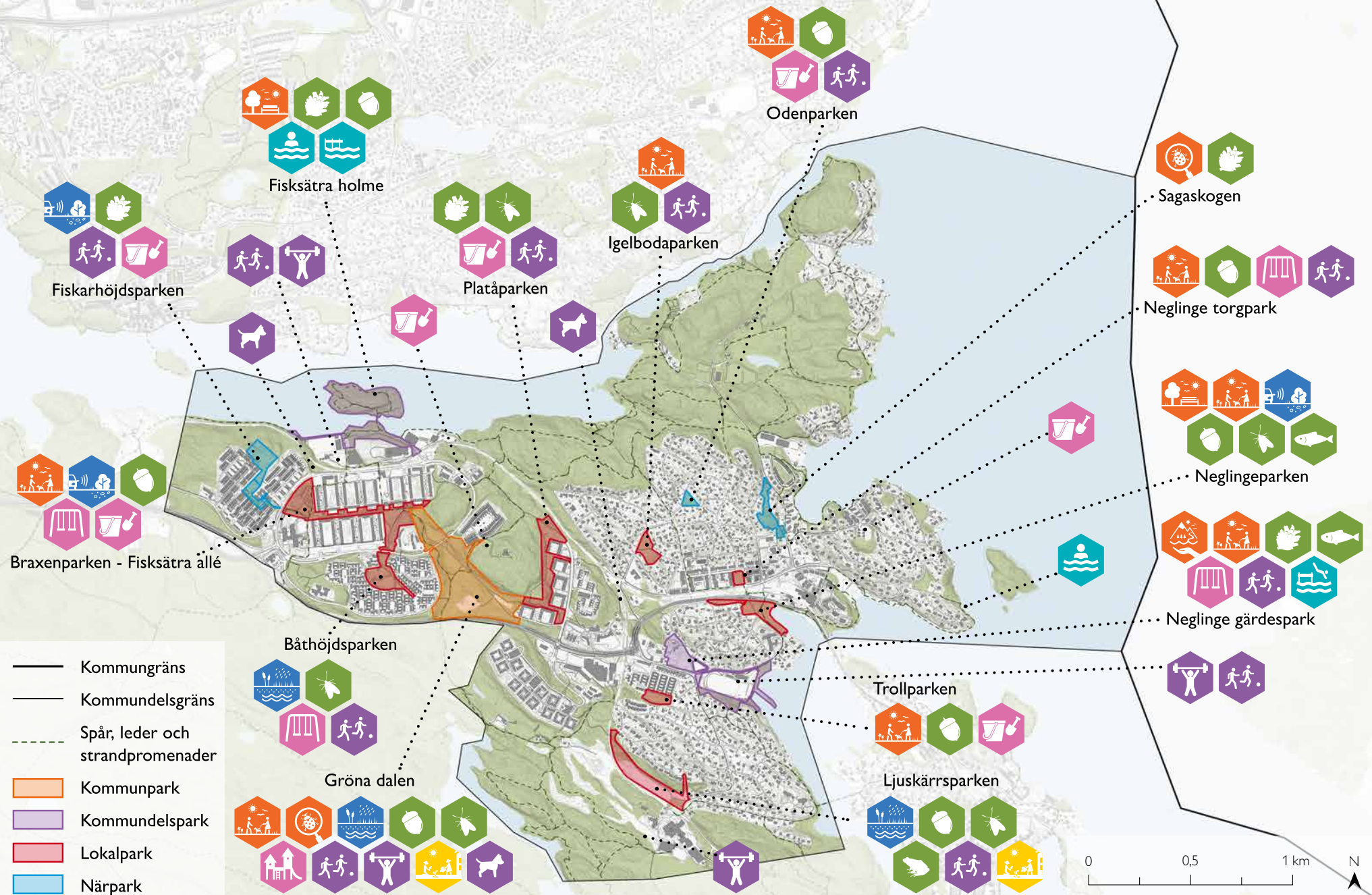
Fisksätra holme bidrar med naturupplevelser som främjar mentalt välbefinnande. Pollinatörer gynnas av de blomrika miljöerna i Igelbodaparken. Dessa kvaliteter kan även stärkas och vidareutvecklas i Odenparken och Neglinge-

parken genom att skapa fler blomrika och varierade livsmiljöer för pollinatörer. Ljuskärsparken tillför samtidigt viktiga reglerande ekosystemtjänster genom rening och reglering av vatten.

Rekrecationsmiljöer, lekmiljöer och mötesplatser

Fisksätra har god tillgång till rekreationsytor och anlagda lekmiljöer, och här bör utvecklingen av sociala mötesplatser och lekmiljöer prioriteras. I Saltsjöbaden kan Neglinge-parken, Neglinge gärdespark och Trollparken bindas samman för att skapa en sammanhängande parkstruktur. Skötselinsatser som stärker kopplingen till vatten och främjar ädellövträd samt ängsmarker bör genomföras för att höja områdets natur- och vistelsevärden.

Parkerna i norra Neglinge kan utvecklas till en sammanhållen parkstruktur, eftersom de var för sig är för små för att rymma alla funktioner. För att möta bristen på aktivitetsytor bör Neglinge gärdespark, i anslutning till Saltsjöbadens idrottsplats, ges en tydlig inriktning som rekreationsmiljö och mötesplats. För att säkerställa god tillgång till badmöjligheter föreslås att en badplats anläggs i den östra delen av området. I den gemensamma kommunparken Gröna dalen firas årligen valborg och det planeras dessutom för en ny utflyktslek som kan fungera som en samlande mötesplats för hela området. Koloniträdgårdarna i Gröna dalen kan också utvecklas till att bli mer integrerade i parkmiljön och inbjuda till sociala möten.

SÖDRA SALTSJÖBADEN

Kommundelens parker präglas av Saltsjöbadens skärgårdslandskap, där vattennära miljöer, klippor och terränganpassad bebyggelse skapar en tydlig och variationsrik parkkaraktär, vilken bevaras, stärks och utvecklas.

Parkernas landskapstyper och karaktär

Parkerna i kommundelen ligger inom landskapstypen *grönt skärgårdslandskap* med karaktären *Saltsjöbaden*. Bebyggelsen består av terränganpassad villabebyggelse med parker, alléer och promenader som anlades i samband med att Saltsjöbaden grundades 1893. Det gjorde badorten till en attraktiv stadsdel för de mer välbeställda långt från stadens mer ”osunda miljö”. I den norra delen av området finns det grosshandlarvillor med stora tomter medan Solsidan har en mer varierad bebyggelse med nyare villor blandad med äldre bebyggelse. Wallenbergsparken liksom Solsidsklippan samt Restaurantholmen har direkt vattenkontakt medan Saltsjögrändsklippans höjd ger en fin utblick över Baggensfjärden. Tuvanparken har också ett strandnära läge men ligger i en dalgång.

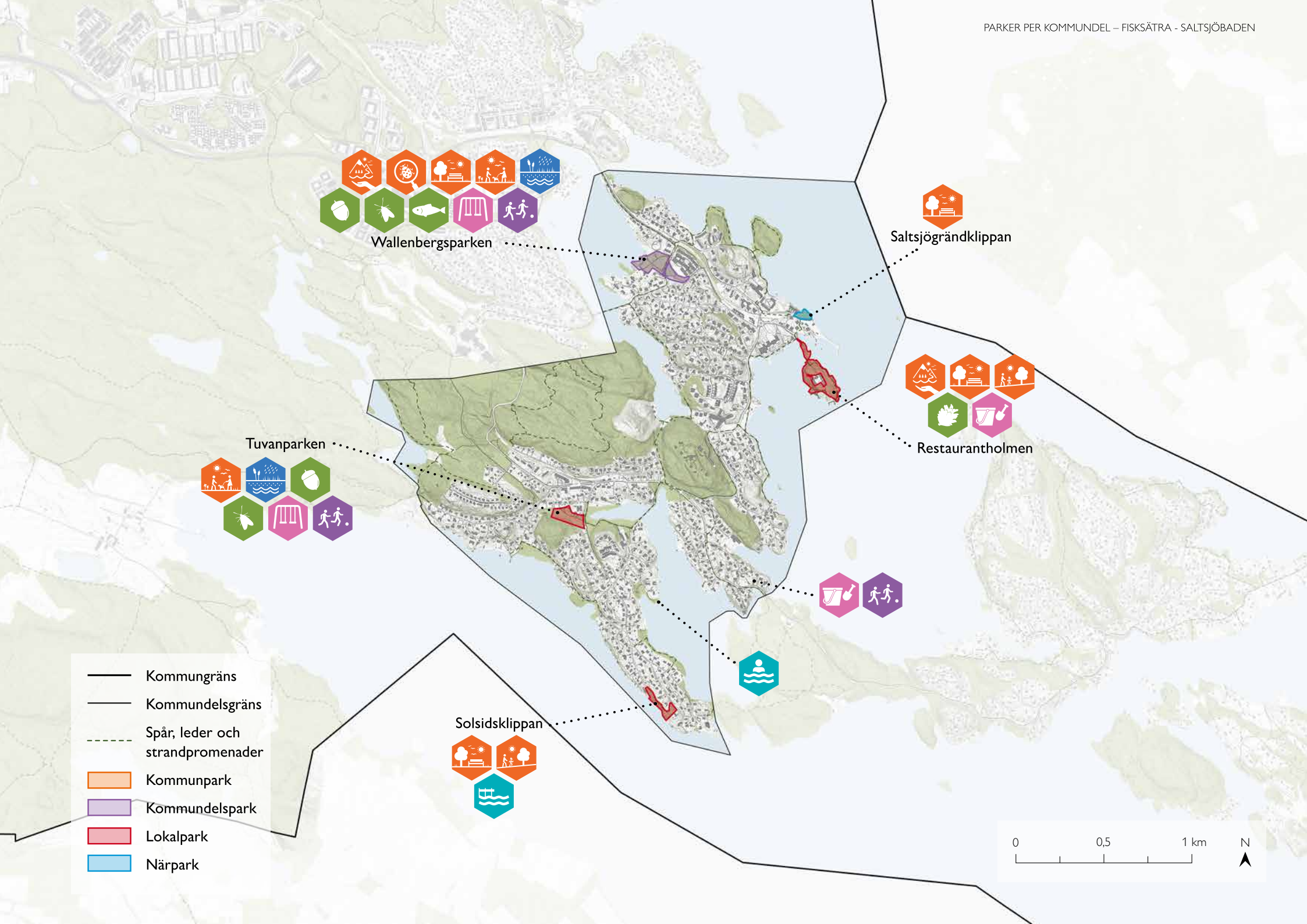
Ekosystemtjänster att bevara, stärka och utveckla

Restaurantholmen ingår i en värdetrakt för barrskog, och den lilla skogsdungen på ön bidrar till en känsla av avskildhet och lugn. På ön finns även en kulturmiljö bestående av två kallbadhus från 1920-talet. De andra dominerande värdetrakterna utgörs av ädellövskog samt öppna gräsmarker, vilka återfinns i Wallenbergsparken och Tuvanparken. De öppna parkrummen i dessa parker skapar goda förutsättningar för fördröjning av dagvatten och ökad biologisk mångfald, bland annat genom insatser som gynnar ängsmiljöer.

Solsidsklippan och Saltsjögrändsklippan präglas av ett utpräglat skärgårdslandskap med kala klippor och inslag av låg vegetation och barrträd. Här finns goda förutsättningar för mentalt välbefinnande, inte minst genom utblickar över vattnet.

Rekreationsmiljöer, lekmiljöer och mötesplatser

Området gränsar till Tattby och Svärdsö naturreservat, vilket ger många invånare god tillgång till rekreationsområden. De större parkerna, Wallenbergsparken och Tuvanparken, bör därför i första hand utvecklas som sociala mötesplatser. I Solsidan råder brist på både lekplatser och anlagda rekreativmiljöer, vilket gör det särskilt angeläget att utveckla Tuvanparken till en samlingsplats för en bred målgrupp. Möjligheter till fysisk aktivitet, såsom promenader och löpning, finns längs Restaurantholmens kust. Åtgärder som förbättrar tillgängligheten till holmen kan därmed öka dess bruksvärde. I Solsidan finns allmänna stråk utmed vattnet, vars kvaliteter som promenadstråk och platser för spontanbad kan utvecklas genom tydligare entréer och riktade skötselinsatser som ökar allmänhetens tillgång till vattnet.

ÄLGÖ - GÅSÖ

Älgös parker kan utvecklas genom att ta till vara skärgårdslandskapets kuperade natur och sammanhängande grönområden och skapa ett varierat utbud av attraktiva rekreations- och mötesplatser på ön.

Parkernas landskapstyper och karaktär

Områdets parker ligger inom landskapstypen *grönt skärgårdslandskap* med karaktären *skärgårdsbebyggelse och natur*. Kommundelen har genomgått en omvandling från fritidshus till åretruntbostäder under 2000-talet. I det kuperade landskapet klättrar bebyggelsen upp för branterna och närhet till havet med vida utblickar ger Älgö en stark skärgårdskaraktär. Det sammanhängande grönområdet i Älgös mitt, med sin nord-sydliga utbredning, spelar en betydande roll för rekreation och naturupplevelser. Kommunen ser över möjligheterna att långsiktigt säkerställa dess värden genom ett förstärkt skydd. På Gåsö saknas kommunala parker och beskrivs därför inte heller.

Ekosystemtjänster att bevara, stärka och utveckla

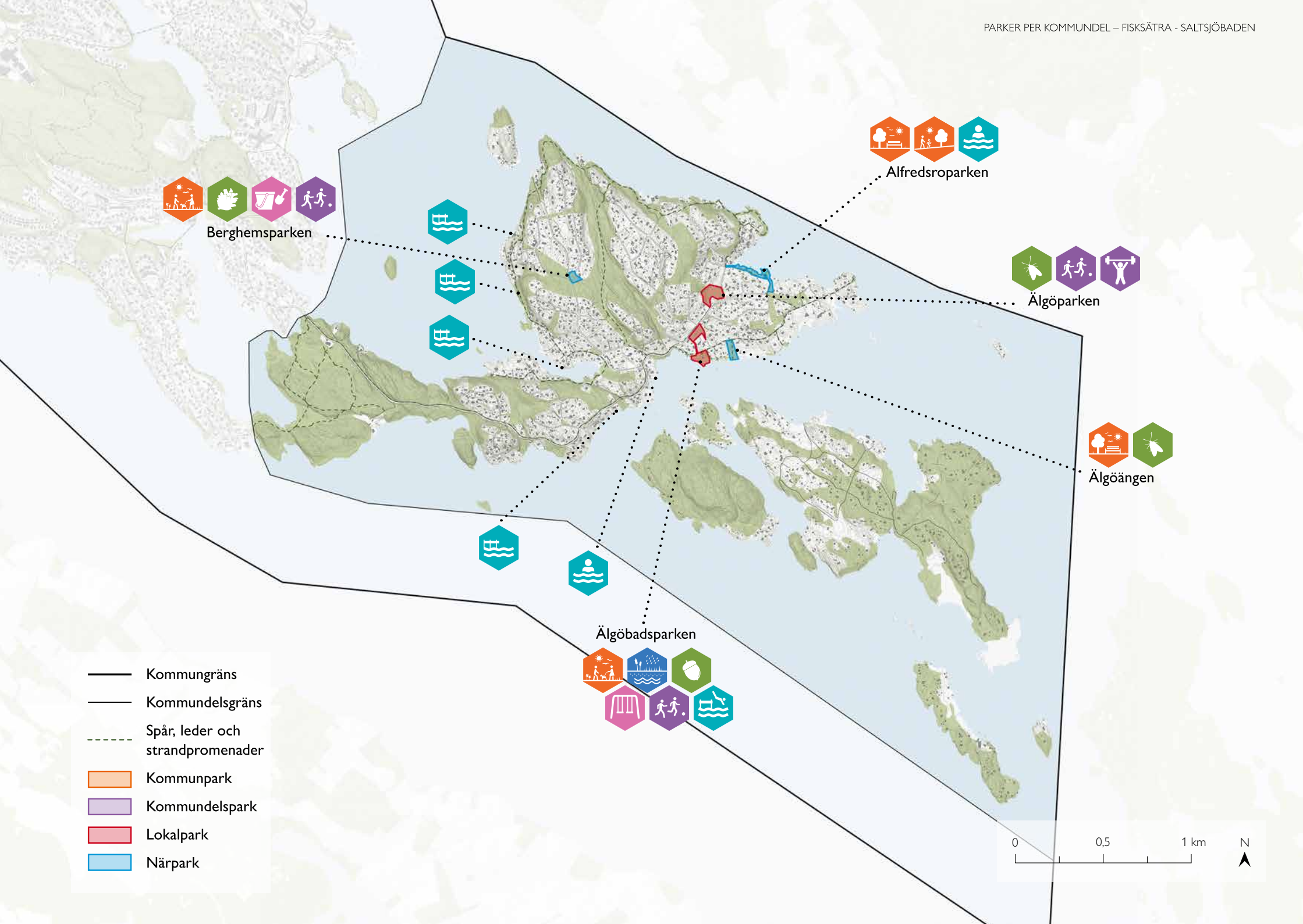
På Älgö är den dominerande naturtypen barr- och blandskog. Parkerna har sin grund i äldre odlingslandskap som idag är öppna gräsmarker. Dessa erbjuder livsmiljöer för pollinatörer, bland annat i Älgöparken och på Älgöängen. Dessa kan utvecklas ytterligare för att stärka förutsättningarna för pollinerande insekter. Älgöbadsparkens öppna parkrum har potential att bidra till rening och reglering av vatten samt erbjuder goda förutsättningar för rekreation och fysisk aktivitet. I Alfredsroparken ger strandpromenad och badplats god tillgänglighet till vattnet. Precis som för Älgöängen finns här möjlighet till mental återhämtning genom havsutblickar. Berghemsparken fungerar som en naturlig mötesplats för boende i den norra delen av Älgö.

Rekreativmiljöer, lekmiljöer och mötesplatser

De kommunala parkerna är relativt små och ojämnt fördelade, vilket speglar kommunens begränsade markinnehav på ön. Samtidigt är avståndet till parkerna i Saltsjöbaden stort, vilket innebär att ön behöver erbjuda ett grundläggande utbud av aktiviteter, rekreationsytor och mötesplatser.

Ingen enskild park är dock tillräckligt stor för att rymma alla funktioner, vilket innebär att kvaliteterna behöver fördelas mellan dem. Älgö har god tillgång till bad, både via sandstrand och bryggor. Utvecklingen bör därför i första hand inriktas på att stärka rekreativmiljöerna genom ökad variation, exempelvis genom anläggning av utegym, samt genom att utveckla fler mötesplatser.

Kulturella och sociala aktiviteter som drivs av den lokala boendeföreningen – såsom valborgs- och midsommarfirande i Älgöparken samt simskoleverksamhet i Älgöbadsparken – bör främjas och uppmuntras, då de bidrar till att stärka lokalsamhället och skapa viktiga mötesarenor.

ÄLTA

Ältas parker utvecklas med utgångspunkt i dalgångarnas öppna rum och skogklädda branter för att skapa en mer sammanhängande, robust och mångfunktionell parkstruktur. Ältaparkens unika parkkvaliteter tas tillvara och utvecklas.

Parkernas landskapstyper och karaktär

Den dominerande landskapstypen i Ältas parker är *dalgångslandskap* som skänker generösa, öppna och flacka parkrum. Delar av Ältaparken och Oxelparken ligger delvis inom landskapstypen *varierat sprickdalslandskap*. Karaktären är *småhusbebyggelse i Ältas dalgångar och slänter* fränsett runt centrum där flerbostadshusen ingår i *centrumområden*. Älta genomgår en förtätning där centrum utvecklas och flerbostadshus tillkommer i både centrala lägen och på tidigare småindustrimark.

Intill Ältas gamla centrum finns en gårdsmiljö, Älta gård, med äldre träd bevarade i engelsk parkstil. Här ligger idag en förskola. Parken fungerar som en naturlig samlingsplats, bland annat vid midsommarfirande.

Ekosystemtjänster att bevara, stärka och utveckla

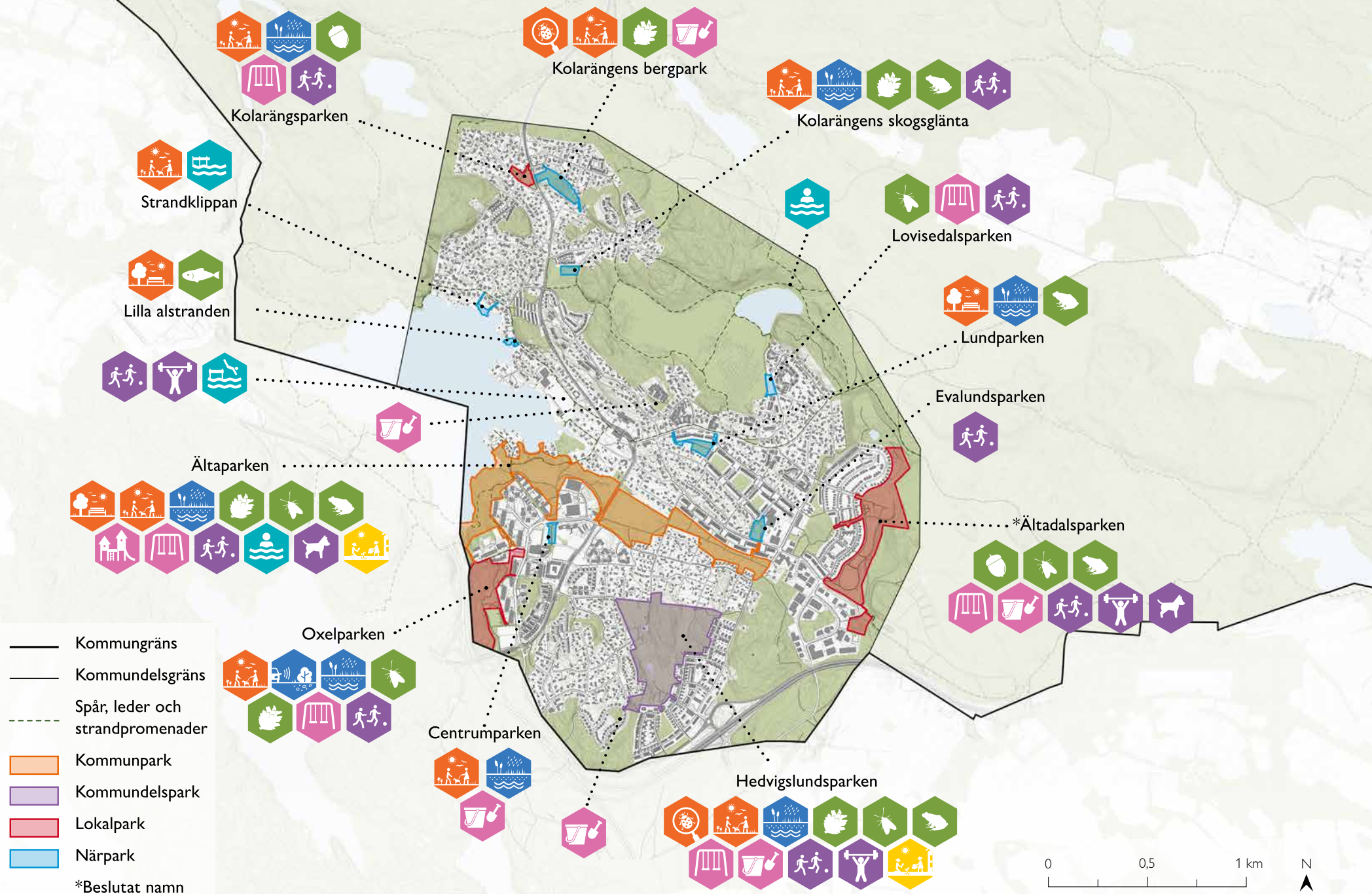
Värdekärnan utgörs av barrskog med inslag av lövträd samt öppna gräsmarker i parkernas dalgångar. Flera våtmarker finns i området, bland annat i Ältaparken, där hänsyn till groddjur och deras spridningskorridorer är avgörande vid framtida utveckling. Ältadalsparken bidrar till fysisk hälsa genom sina promenadstråk, aktivitetsytor och lättillgängliga rekreativmiljöer. Det mentala välbefinnandet stärks i Lilla Alstranden och Ältadalsparken, där variation i vegetation och närhet till vatten skapar goda förutsättningar för återhämtning och naturupplevelser. I Kolarängsparken, Lundparken och Kolarängens skogsglänta är funktioner för rening och reglering av dagvatten särskilt viktiga att anpassa och utveckla. Oxelparkens barrskogsbälte ger nödvändig bullerdämpning mot

Tyresövägen och bidrar samtidigt till förbättrad luftkvalitet. Matförsörjning i form av koloniområden finns i Hedvigslundsparken och kan även utvecklas i Ältaparken.

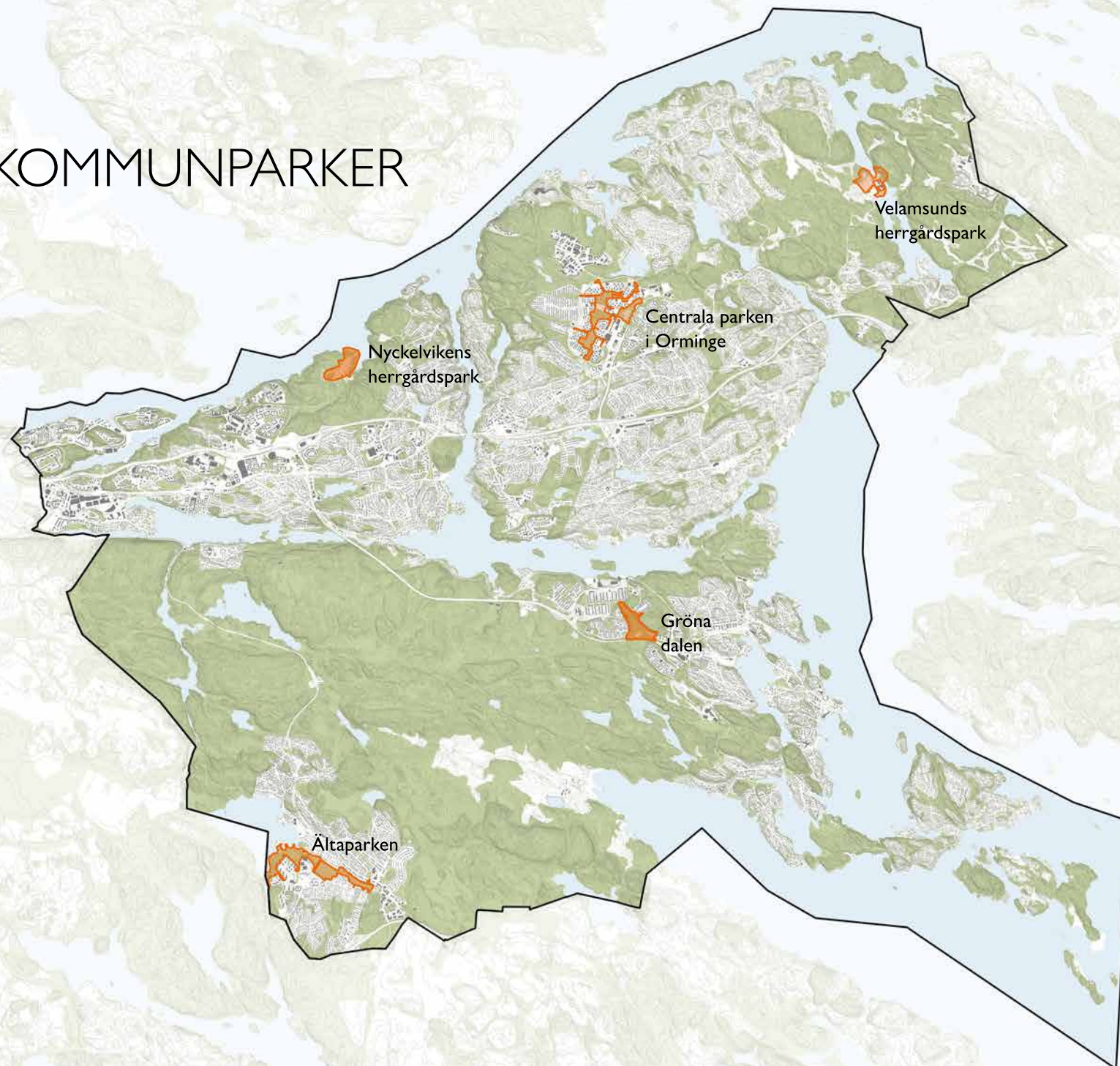
Rekreativmiljöer, lekmiljöer och mötesplatser

Älta har god tillgång till parktytor, och flera av parkerna är stora och rymmer många olika funktioner. I områden där parkerna ligger tätt kan en park som storleks- och innehållsmässigt motsvarar en kommunalpark i andra delar av kommunen ändå klassas som lokalpark. Klassningen speglar inte nuvarande innehåll, utan anger vilken prioritet parken ska ges i framtida utveckling. Ältadalsparken är ett sådant exempel.

I de norra delarna av Älta finns däremot en brist på parkmark, och parkerna är små. Detta ställer krav på robusta, slitstarka material som klarar ett högt nyttjande. Bristen på parktytor kompenseras delvis av närheten till större grönområden, då flera naturreservat och Erstaviks rekreativområde gränsar till kommundelen. Fördelningen av lekplatser behöver på sikt ses över för att höja kvaliteten och möta behoven hos en åldrande målgrupp. Bollplaner med lågt nyttjande kan omvandlas till multifunktionella ytor som möjliggör flera typer av aktiviteter, och där det är lämpligt kan de återgå till att bli gröna allmänningar som rymmer både sport och social samvaro.

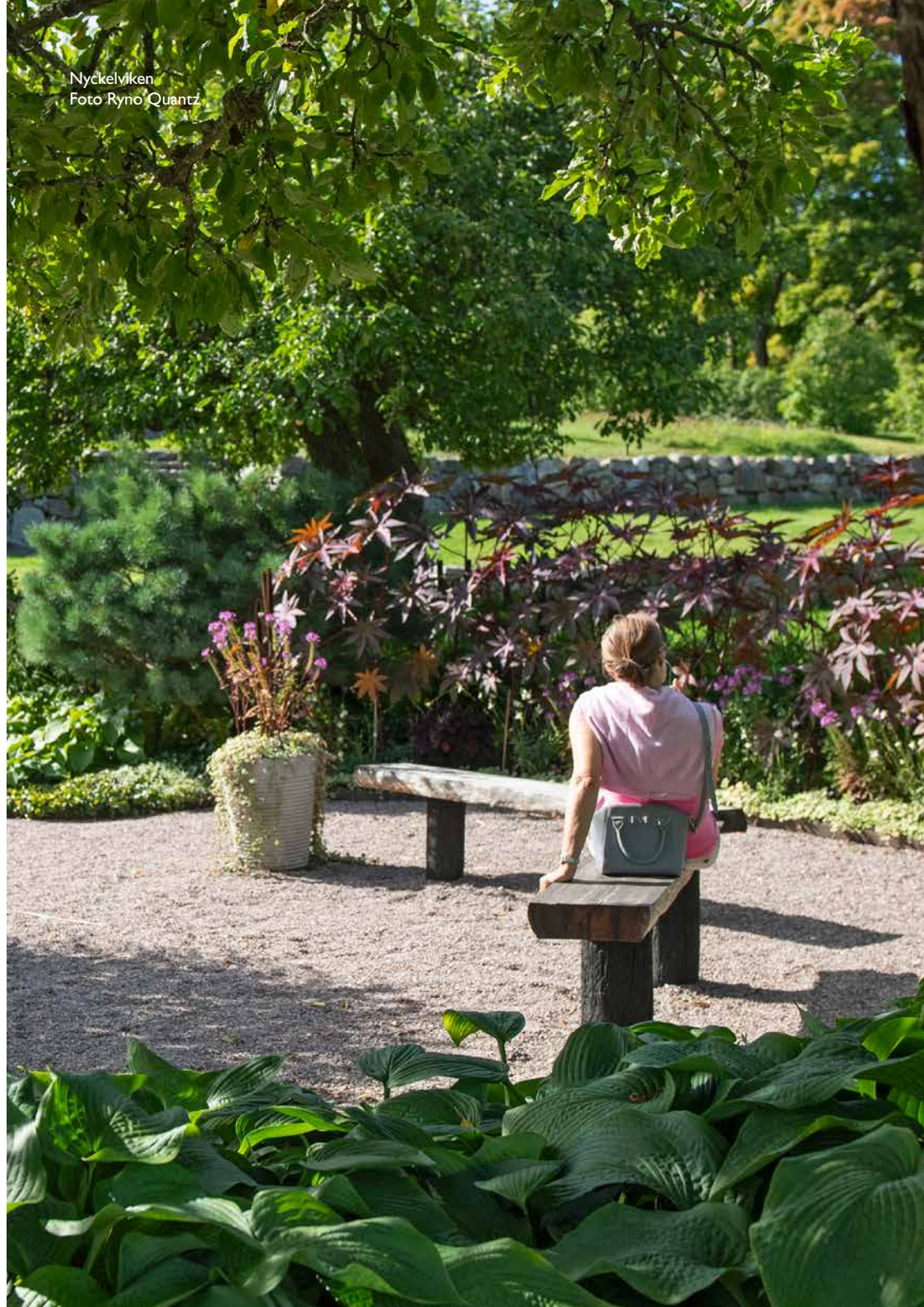
KOMMUNPARKER

Velamsund

Nyckelviken
Foto Ryno Quantz

Centrala parken i Orminge
Foto Ryno Quantz

NYCKELVIKENS HERRGÅRDSPARK

Nyckelvikens herrgårdspark är en unik miljö med bevarade strukturer från 1700-talet, höga natur- och upplevelsevärden. Den ska fortsatt bevaras och utvecklas som mötesplats, destination och profilområde för kommunens parker.

Parkens landskapstyp och karaktär

Nyckelvikens herrgårdspark anlades under 1700-talets andra hälft och har sedan 1940-talet ägts av Nacka kommun. Kulturmiljön har delvis restaurerats vilket bör fortsätta långsiktigt. Herrgårdsparken rymmer ett flertal karaktäristiska inslag som bör bevaras och utvecklas. Dessa omfattar trädgårdsängens öppna dalgång och rumslighet, Nyckelvikskällan, det rutnätstagda gångsystemet från 1700-talet, lindalléer, gamla ekar och andra ädellövträd samt lusthus från samma period. Vidare ingår smedjedammen, biljardflygelns spegeldamm, ängar och hagar och visningsträdgårdens kryddträdgård, blomstergata och fruktträd samt Floras kulle – en romantisk minipark från 1800-talet. Stengärdesgårdar, som historiskt avgränsade skogsbetet från odlingsmarken, samt bryggor utgör andra viktiga delar av parkens avgränsning och helhetsmiljö. Vattenkontakt och utblickar över det dramatiska landskapet är en viktig kvalitet att bevara och utveckla framåt.

Ekosystemtjänster att bevara, stärka och utveckla

Herrgårdsparkens äldre ekar och lindalléer ska vårdas och restaureras och ersättare planteras vid behov. Parkens odlingsmarker har lång kontinuitet och hög kvalitet, vilket gör dem till en betydelsefull resurs för odling. Betesdjur i parken bidrar till att hålla landskapet öppet och utgör resurs för naturvård i historiska betesmarker. De gamla slätterängarna och stengärdesgårdarna behöver fortsatt anpassad skötsel för att bevara och utveckla sitt värde. Parkens blomsterprakt såsom kryddträdgård, blomsterplanteringar och fruktträd är viktig för prydnavärdet samt för pollinatörer. Äldre kulturväxter och kultursorter kan

användas för att ytterligare stärka kulturmiljön. Parken ligger i sin helhet inom Nyckelvikens naturreservat, vilket förstärker dess värde som både kultur- och naturmiljö.

Rekreation, lek och mötesplatser

Parken är en kommunpark och utgör ett av Nackas viktigaste gröna besöksmål. Högtider som valborg, midsommar och advent är viktiga evenemang som anordnas i parken som ska fortsätta och utvecklas. Verksamheter som visnings-trädgård och visningsjordbruk med djur i hagar är centrala för upplevelsen och bevaras. Grillplats, raststuga och café fungerar som viktiga mötesplatser och bör utvecklas vid utökade behov. Det gäller även växthusens lokalproduktion av sommarblommor och plantor som är hållbar och bidrar till god växtkvalitet. Närlekplatsen kan utvecklas med inspiration från parkens rika natur- och kulturmiljö. I parken finns natursköna promenadvägar och i reservatet i parkens närhet finns motionsspår, utegym, utsiktsplatser samt hundrastgård som kompletterar parkens utbud. Tillgängligheten till parken bör förbättras genom tydliga entréer samt cykel- och gångkopplingar, med särskild hänsyn till besökare med funktionsnedsättning. Bryggan går att använda för abonnenterade båtar och skärgårdstrafik vilket bör tas tillvara i högre grad. Åtgärder för tillgänglighet och förbättrad kollektivtrafik behöver lösas med varsamhet, så att parkens natur- och kulturvärden bevaras.

Stora Nyckelviken enligt geometrisk
karta över Sicklaön från 1774
Källa Lantmäteriets historiska kartor

Nyckelviken
Foto Ryno Quantz

CENTRALA PARKEN I ORMINGE

Centrala parken är ett grönt nav där öppna landskapsrum, gamla träd och livliga mötesplatser samspelar och skapar goda förutsättningar för upplevelser och rekreation. Parken utvecklas för evenemang, lek och naturvärden.

Parkens landskapstyp och karaktär

Centrala parken är en av Nackas större kommunparker och den utgör ett grönt nav i Orminges centrumbebyggelse. Parken är en tydlig del av områdets hus-i-park-struktur, där byggnader och grönytor samspelar och skapar öppna rum mellan bostäder, service och gångstråk. Parkens form växer fram ur ett varierat sprickdalslandskap och består av en variation av öppna gräsytor, större trädgrupper, bollplaner, lekområden och lekskogspartier. De äldre träden bidrar med en tydlig rumslighet och karaktär, medan de öppna ytorna ger plats för vistelse, rörelse och aktiviteter. Parken används idag främst för promenader, spontan rekreation och lek, men fungerar också som social samlingspunkt. Ett återkommande och identitetsskapande evenemang är Orminge karneval, som varje år samlar boende från hela området.

Ekosystemtjänster att bevara, stärka och utveckla

Centrala parken bidrar med flera viktiga ekosystemtjänster. Träden ger skugga, jämnar ut temperaturer och förbättrar luftkvaliteten, medan de öppna ytorna möjliggör infiltration och viss flödesreglering vid regn. Parken har även god kapacitet för pollinering, särskilt i de solbelysta delarna där spridningssamband för insekter löper genom hela området. Närheten till våtmarken Sarvträsk gör parken betydelsefull för groddjur, som använder den som både livsmiljö och spridningskorridor. De äldre träden bidrar samtidigt till både naturvärden och områdets kulturarv. Ekologiska värden kan stärkas genom fortsatt trädvård och kompletterande planteringar av träd, buskar och blommande växter samt fler

solbelysta miljöer för pollinatörer. Naturliga dagvattenlösningar som regnbäddar och svackdiken kan öka parkens kapacitet vid kraftiga regn och samtidigt tillföra gröna kvaliteter. En mindre yta för gemensamhetsodling i den norra delen av parken kan utredas för att stärka både biologisk mångfald och social hållbarhet genom att skapa en tillgänglig och lärande mötesplats.

Rekreation, lek och mötesplatser

Parken erbjuder vardagsnära rekreation med bollplaner, öppna aktivitetsytor och lekskogar vilket kan utvecklas för att locka fler besökare och stärka tryggheten. En tydligare zonindelning kan skapa bättre samspel mellan lek, rörelse, vila och mötesplatser. Nya sittplatser, skuggande träd, flexibla aktivitetsytor och ett utegym kan ge mer variation över året. Förbättrad belysning och tydligare stråk gör parken mer tillgänglig och trygg för alla åldrar. Lekmiljöerna kan utvecklas med både traditionella inslag och naturbaserad lek för att stödja kreativitet och rörelse. En gemensamhetsodling kan samtidigt erbjuda en inkluderande aktivitet som stärker den sociala gemenskapen.

VELAMSUNDS HERRGÅRDSPARK

Velamsunds herrgårdspark bör utvecklas som ett sammanhållet landskap där natur- och kulturvärden stärks och tillgängliggörs ytterligare för rekreation och friluftsliv.

Parkens landskapstyp och karaktär

Velamsunds herrgårdspark är en av Nackas unika kommunparker och del av Velamsunds naturreservat. Parken fungerar som entré till ett varierat natur- och kulturlandskap och är ett uppskattat mål för friluftsliv. Landskapet präglas av ett varierat sprickdalslandskap med kontraster mellan skogsbeklädda höjder, öppna kulturmarker och vattenmiljöer. De öppna ytorna kring den tidigare herrgården ger tydliga rum och goda utblickar, medan skogsområdena skapar variation och närhet till naturen. Parkens karaktär har sitt ursprung i 1600-talets säteri och herrgårdspark. Under 1700–1800-talen tillkom trädgårdar, parkmiljöer och odlingar, bland annat den romantiska parken norr om huvudbyggnaden och Vinbergets vinodling. Dessa strukturer präglar fortfarande området och ger möjlighet att vidareutveckla herrgårdsparken, stärka de historiska dragen och göra det historiska landskapet mer läsbart i dagens parkmiljö. Idag finns flera målpunkter som badplats, ridhus, restaurang och en knutpunkt för friluftsliv med spår och leder. Gång- och cykelstråk binder samman funktionerna och gör Velamsund till ett attraktivt utflyktsmål.

Ekosystemtjänster att bevara, stärka och utveckla

Natur- och kulturmiljöerna i Velamsund bidrar med viktiga ekosystemtjänster. Skog, öppna marker och vattenmiljöer ger livsmiljöer för en rik flora och fauna och binder samman ekologiska samband. Här finns även ett Natura 2000-område med Nordlig ädellövskog som har höga naturvärden kopplade till biologisk mångfald, klimatreglering och kulturhistorisk kontinuitet. Ädellövträd ska

premieras vid framtida utveckling och igenväxning av barrträd begränsas. Historiska parkstrukturer, äldre träd och öppna kulturmarker bär både ekologiska och kulturhistoriska värden. Dessa stärks genom naturvård, trädskötsel och restaurering av historiska strukturer, samtidigt som leder och vistelseytor utvecklas varsamt för att minska slitage. Lekmiljöer för fisk bör bevaras och utvecklas i parkens kust- och bäckmiljöer.

Rekreation, lek och mötesplatser

Velamsund erbjuder vardagsnära rekreation med promenad- och motionsspår, naturstigar, ridverksamhet och badplats. Här finns även en närlek och kiosk som gör området till ett socialt nav, särskilt sommartid. Utvecklingsmöjligheter finns i form av tydligare entréer, fler sittplatser, bättre orientering, information och flexibla aktivitetsytor. Förbättrade kopplingar till intilliggande bostadsområden kan stärka parkernas funktion för vardagsrekreationen och skapa fler spontana möten. Samtidigt kan de historiska värdena kring herrgårdsmiljön göras mer synliga och begripliga på plats. I anslutning till parken finns förutsättningar att utveckla möjligheter till vattensport och friluftsliv på vatten.

Velamsund

Velamsund enligt kartverket Trakten omkring Stockholm i IX blad från 1893
Källa Stockholmskällan

GRÖNA DALEN

Parken bör utvecklas genom att synliggöra den historiska strukturen, skapa parkrum och aktivitetsytor samt ta tillvara ekosystemtjänster och livsmiljöer som präglar platsen.

Parkens landskapstyper och karaktär

Parken präglas av ett varierat sprickdalslandskap med en flack dalgång som sträcker sig mellan två brantare partier. Parkens karaktär av gårdslandskap med grönska och rekreation speglar den historiska markanvändningen som odlings- och betesmark till Fisksätra gård. Odlingsmarken har lämnats för fri utveckling sedan stadsdelen Fisksätra uppfördes i mitten av 1970-talet. Genom parken löper ett gångstråk som följer den tidigare landsvägen mot Saltsjöbaden och som än idag fungerar som en viktig koppling mellan Fisksätra centrum och Saltsjöbadens centrum. Parken är belägen mellan två större rekreationsområden, Erstavik och Skogsö, samt angränsar till ett biotopskyddsområde med hållmarkstallskog. Dessa ekologiska och rekreativa samband är betydelsefulla och ska bevaras samt stärkas i den fortsatta utvecklingen av parken.

Ekosystemtjänster att bevara, stärka och utveckla

Parken utgör en värdeattrakt för barrskog och ädellövskog. Barr- och blandskog har etablerats på tidigare odlingsmark, medan ädellövsmiljöer med grova ekar främst återfinns längs en södervänd sluttning. För att långsiktigt bevara och utveckla dessa värden planeras skötselinsatser i form av friställning av värdefulla träd samt ett systematiskt arbete med efterträdare. Inom parken finns två områden med odlingslotter som i framtiden kan utvecklas ytterligare. Odlingslotterna har potential att bidra till lokal matproduktion och kan samtidigt vara sociala mötesplatser. Genom parken löper även ett dike som kan utvecklas för att fortsatt bidra till rening och fördröjning av dagvatten och därigenom stärka parkens reglerande ekosystemtjänster.

Rekreativmiljöer, lekmiljöer och mötesplatser

Genom planerade skötsel- och gestaltungsinsatser kan parkens historiska parkrum tydliggöras och parkkvaliteter som i dag är svåra att avläsa göras mer tillgängliga. Spår av det tidigare hävdade odlingslandskapet bör lyftas fram samtidigt som parkens olika landskapskaraktärer kan ges en tydligare gestaltning, såsom dalgången, odlingsmarkerna, vattnet, berget, parkvegetationen och hållmarkstallskogen. För att förbättra förutsättningarna för vistelse och rekreation bör buffertvegetationen mot angränsande vägar förstärkas, vilket kan minska bullerpåverkan och öka upplevelsen av lugn. Gångsystemet bör också utvecklas så att det i högre grad leder genom parkens olika rum för bättre orienterbarhet.

Nya aktiviteter som kompletterar det befintliga utbudet kan skapa en mer mångfunktionell park. Starten för kommunens discgolfbana finns i Gröna dalen och en ny utflyktslek föreslås bli en samlingspunkt för boende i både Fisksätra och Saltsjöbaden. En evenemangsplats föreslås för valborgsfirande och andra gemensamma högtider. Genom att göra dagvattnet mer synligt i parkens stråk och vistelsemiljöer stärks dess roll som identitetsskapande element. Parken bör utvecklas för att tilltala en bred målgrupp, från dem som söker stillhet och naturupplevelser till dem som vill leka, eller mötas socialt. Samtidigt ska parkens funktion som entré till omgivande naturområden stärkas.

Gröna dalen
Foto Staffan Andersson

Gröna dalen utegym
Foto Mårten Sessler

ÄLTAPARKEN

Ältaparken har en central och sammanlänkande funktion i Älta med naturvärden, rekreativa kvaliteter och ekosystemtjänster som kan utvecklas ytterligare för att stärka parkens roll som kommunpark.

Parkens landskapstyper och karaktär

Ältaparken är en central grön struktur i Älta och binder samman flera bostadsområden. Den ligger inom två landskapstyper, dalgångslandskap samt varierat sprickdalslandskap och karaktären visar bebyggelsemönstret med flerbostadshus i centrumområden samt villor inom området som omfattas av karaktären småhusbebyggelse i Ältas dalgångar och slänter. Parkens karaktär formas av mötet mellan öppna ängs- och gräsytor, barrskogspartier och ett nät av gångstråk som knyter an till både bostäder, skola och idrottsområde. I nordväst möter parken Ältasjön och Stensöbadet, vilket ger området en vattennära identitet.

Ekosystemtjänster att bevara, stärka och utveckla

Parkens västra delar präglas av barrskog medan dalgången består av låglänt ängs- och gräsmark. De stora, öppna och plana ytorna lämpar sig väl för inslag som stärker den fysiska hälsan, men kan även användas för odling och andra typer av sociala mötesplatser. Mellan gräsmarkerna ligger Älta våtmark, vars betydelse för groddjur behöver beaktas vid parkens utveckling, genom åtgärder som underlättar spridning i landskapet. Dagvatten renas i en damm i parkens nordvästra del innan utlopp till Ältasjön.

Rekreativmiljöer, lekmiljöer och mötesplatser

Ältaparken rymmer en rad kvaliteter som gör den till en viktig mötesplats och rekreativmiljö för både boende och besökare. I parken finns bland annat en skateanläggning, cykelbana, bollplaner, hundrastgård, badplats samt två

lekplatser. De centrala gångstråken fungerar främst som transportstråk mellan olika funktioner och vid framtida utveckling av parken behöver en tydligare och mer sammanhängande parkstruktur utvecklas, där gångstråk, vistelseytor och aktiviteter binds ihop till en helhet. En sådan struktur skulle göra det möjligt för besökare att röra sig smidigt mellan olika delar, samtidigt som den uppmuntrar längre vistelser. Parkens långsmala utformning skapar goda förutsättningar för att kunna skapa ytor för såväl social interaktion som lugnare rum för återhämtning.

Det finns mycket att upptäcka i parken, och genom vidare utveckling kan i dag något undanskymda miljöer lyftas fram, såsom spänger genom våtmarken och fler sittplatser med utblickar över Ältasjön. Parkens generösa ytor skapar också goda förutsättningar för att anordna en evenemangsplats, exempelvis för mid-sommarfirande och andra större sammankomster.

KOMMUNDELSPARKER

A map of Stockholm, Sweden, showing the locations of various municipal parks. The parks are highlighted in purple on a topographic map background. The map includes labels for several parks and areas, with some labels in bold and others in regular font. The parks are distributed across the city, with a higher concentration in the central and western parts. The map also shows the surrounding water bodies and the city's coastline.

Kvarnholms-
parken

Setterwallska parken

Kyrkviksparken

Sickla strandpark

Jarlbergsparken

Rudsjöparken

Skogalunds-
parken

Saltängsparken

Stadshus-
parken

Bågenskogen
Lodaskogen

Tollareparken

Fisksätra holme

Neglinge gårdespark

Wallenbergsparken

Hedvigslundsparken

Fiskeboparken

Mjölkudden

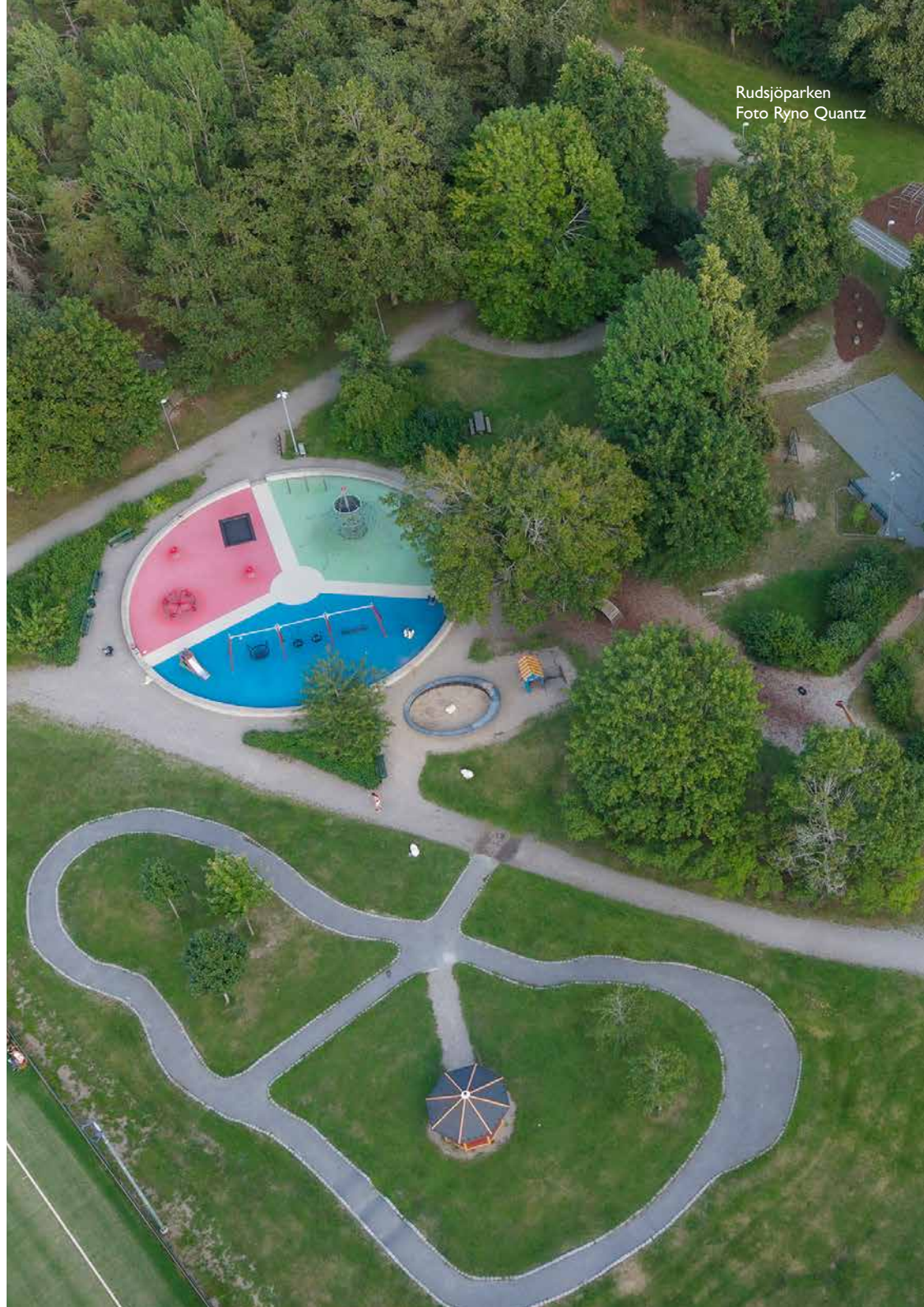
Fregattparken

Sickla strandpark
Foto Ryno Quantz

Jarlbergsparken
Foto Ryno Quantz

Rudsjöparken
Foto Ryno Quantz

SICKLA STRANDPARK

Parkens landskapstyp och karaktär

Sickla strandpark ligger i ett grönt skärgårdslandskap vid Sicklasjön, med tydlig koppling till Sickla köp kvarter med dess goda kollektivtrafikkörförbindelser. Sickla strandpark är en av kommunens mest besökta parker. Strandlinjen, de öppna gräsytor och vattenrummet formar ett varierat parklandskap. Bebyggelsen i anslutning till parken utgörs av flerbostadshus med arbetarbostäder från 1940-tal med tillägg från 2000-talet som vänder sig mot Sicklasjön. Parken präglas av sina vattennära miljöer och goda utblickar över sjön.

Ekosystemtjänster att bevara, stärka och utveckla

Strandzonen rymmer höga naturvärden och är viktiga livsmiljöer för vattenanknutna arter. Vegetationen bidrar till vattenrening och stärker den ekologiska funktionen längs Sicklasjön. Eftersom delar av parken riskerar översvämning vid höga vattennivåer är klimatanpassning central, exempelvis genom naturbaserade lösningar som skyddar både ekologi och rekreation.

Rekreation, lek och mötesplatser

Parken erbjuder ett besöksbad bestående av ett barnvänligt strandbad och två generösa badbryggor som används flitigt året runt – även för vinterbad. Här finns en områdeslek, öppna gräsytor och en boulebana som kompletterar utbudet. Det finns möjlighet att bland annat hyra kajak i parken vilket gör sjön lättåtkomlig för en bred målgrupp och stärker parkens vattennära profil. I dag finns även privatiserade tennisbanor och bocciabana, något som på sikt kan omvandlas för att ge plats åt mer allmänt tillgängliga funktioner. Förbättrade gångstråk och vistelsezoner kan stärka Sickla strandpark som öppen och attraktiv mötesplats.

SETTERWALLSKA PARKEN - KYRKVIKSPARKEN

Parkernas landskapstyp och karaktär

Setterwallska parken invid Setterwallska villan, från sekelskiftet, var från början en privat trädgård anlagd med utsikt ned mot Kyrkviken. Parken runt villan har kvar kulturhistoriska inslag som terrasser, terrassmur, parkvägar, äldre träd och en tydlig koppling till platsens historia. Kopplingen till Kyrkviken via Finntorpsbron knyter ihop parken med Kyrkviksparken. I samband med reinvestering och förvaltning ska parkens kulturhistoria användas som resurs. Kyrkvikens strandpromenad vid vikens inre del med trädplanteringar, är en parkmiljö som tillkom efter att Järlaleden hade anlagts på utfylld mark. I anslutning till parken har Nacka kommun uppfört bryggor för rekreation och bad samt en skärmbassäng för rening av dagvatten. Kyrkviksparken har rustats med förbättrad strandpromenad, omfattande planteringar, belysning och iordningställande av grönytan mellan spåren och Järlaleden för vistelse och rekreation.

Ekosystemtjänster att bevara, stärka och utveckla

Setterwallska parkens kulturmiljö och äldre lövträd bör tas tillvara. I slutningen bör ekar och andra ädellövträd friställas. Parken bör kompletteras med ersättare för äldre träd och blommande buskage och lökplanteringar som stärker den trädgårdshistoriska kopplingen och skapar livsmiljöer för fåglar och pollinatörer. Kyrkviken kompletteras med trädplantering, delvis med ädellöv och kompletteras med buskage, lök- och perennplanteringar som gynnar pollinatörer och fåglar.

Rekreation, lek och mötesplatser

Setterwallska parken-Kyrkviksparken med sin kulturhistoria, vattenkontakt och strategiska placering bedöms tillsammans fungera som områdets kommun-

delspark vilket betyder att parkerna ska utvecklas som en helhet med hög ambitionsnivå i samband med förvaltning och reinvestering och säkerställa rekreatiionsbehoven för breda målgrupper. Setterwallska parken fungerar idag som en familjär parkmiljö med lekmiljö som ska utvecklas som områdeslek. Parken är populär för pulkaåkning under snörika vintrar vilket bör tas tillvara. Det är viktigt att arbeta med störningsfrihet för att åstadkomma rofylldhet i någon del av parkerna. Ett utegym i parkens anslutning skulle komplettera aktivitetsutbudet.

KVARNHOLMSPARKEN

Parkens landskapstyp och karaktär

Kvarnholmsparken ligger inom landskapstypen dramatiskt kustlandskap och inom karaktär industriområde under omvandling. Sedan sent 1800-tal och fram till 1990-talet bedrevs kvarnverksamhet på ön. I dag har området utvecklats till en tätare och mer stadsmässig miljö, där delar av de tidigare industribyggnaderna har bevarats och omvandlats till bostäder och centrumfunktioner. Omvandlingen, tillsammans med förbättrad tillgänglighet genom nya kopplingar som Svindersviksbron, har bidragit till en ökad befolkning och ett mer sammanlänkat Kvarnholmen.

Ekosystemtjänster att bevara, stärka och utveckla

I parken finns livsmiljöer för ädellövskog som bidrar till både biologisk mångfald och klimatreglering. De öppna gräsytorerna i parkens norra del skapar goda förutsättningar för insatser som gynnar pollinering och kan även användas för vattenrening och flödesreglering. Kvarnholmens begränsade tillgång till öppna och gröna parkytor gör att parkens roll som mötes- och rekreationsplats är särskilt viktig att stärka i den fortsatta utvecklingen.

Rekreation, lek och mötesplatser

Kvarnholmsparken är den största parken på holmen och har därmed potential att utvecklas till en central samlings- och mötesplats för området. I söderslutningens naturmarksområde syns redan i dag tecken på spontan lek, vilket visar på ett befintligt behov. Denna kvalitet kan tas tillvara och integreras i utvecklingen av områdeslekplatsen för att skapa en varierad och utforskande lekmiljö. De öppna gräsytorerna bör fortsatt möjliggöra flexibel användning, men kan med fördel ges en tydligare inramning som stärker rumsligheten. Grillplats och

andra sociala funktioner kan bidra till ökad aktivitet och vistelse i parken. På sikt kommer en strandpromenad runt Kvarnholmen att binda samman parken med övriga rekreationsområden.

Parkens läge vid vattnet kan ytterligare förstärkas genom exempelvis sitt- och utsiktsplatser i anslutning till strandlinjen. Genom att ta tillvara parkens befintliga kvaliteter och utveckla dess funktioner för lek, rekreation och sociala möten kan Kvarnholmsparken bli en mer levande och sammanhållen kommunalpark.

STADSHUSPARKEN

Parkens landskapstyp och karaktär

Parken präglas av ett varierat sprickdalslandskap i form av dalgångens sänka, platån, söderslutningen, branten, och hållmarkstallskogen på höjden och omgivande bebyggelse i centrumområdet. Variationen i rumslighet och topografi och söderslutningens trädgårdskaraktär ska bevaras och lyftas fram i samband med utveckling. Spåren av Järla IP och dess relation till kulturlandskapet bör tas tillvara och relationen mellan byggnader och parkrum utvecklas vidare. Genom att utgå från det som finns på platsen idag kan parken bidra till en dynamisk och upplevelserik stadsmiljö samtidigt som spåren av platsens historia förblir läsbara.

Ekosystemtjänster att bevara, stärka och utveckla

Hållmarkstallskogen och ädellövbrynen är viktiga naturtyper att bevara och stärka för platsen. Träd och naturpartierna i parken bidrar till kolbindning, bullerreglering, luftrening och reglering av lokalklimat. I parken bör naturbaserade lösningar för flödesreglering tas tillvara och utvecklas för att motverka ökade skyfallsrisker i samband med bebyggelseutveckling och klimatförändring. Det är även viktigt att utveckla vegetationsridåer mot trafikerade ytor och söder och väster om värmelagrande strukturer och säkerställa en krontäckning på minst 30% inom parkområdet. Vegetationsytor behöver kompletteras med avskärmning på utvalda platser för att uppnå en rofylld/störningsfri miljö.

Rekreation, lek och mötesplatser

Den planerade förtätningen runt parken innebär flera tusen nya boende och ett ökat behov av vardagsnära rekreation. Parken används redan idag av många barn och unga, tillresande idrottsutövare samt personer som arbetar i området

och besöksstrycket väntas öka ytterligare när tunnelbanan öppnar. För att möta olika målgruppers behov behöver parken på sikt erbjuda plats för promenader, rofylldhet, lek, aktivitet och mötesplatser. Samtidigt består delar av området av hållmarkstallskog – en känslig naturtyp som lätt slits vid högt nyttjande. Anläggningar som avlastar naturmiljön, kanaliserar rörelser och minskar slitage är därför nödvändiga för att bevara naturvärdena. I närområdet finns även många verksamhetsutövare. Genom att planera parken så att den kan användas av såväl förskolor och skolor, boende, idrottsutövare, närings- och föreningsliv samt för tillfälliga evenemang och aktiviteter kan parken bidra till ett levande och dynamiskt stadsliv. Den centrala, välbesökta platsen motiverar särskilt hög gestaltungs-kvalitet, blomsterprakt och prydnadsvärden.

JARLABERGSPARKEN

Parkens landskapstyp och karaktär

Parken ligger i det dramatiska kustlandskapet där karaktären hus på höga höjder formar området. Postmodernismen präglar parken. Parken belägen i dalgången mellan de två bebyggda bergspartierna. Parken är utformad som en serie av mindre grönytor som avgränsas av träd och buskar och binds samman med ett nät av stigar. Den tidstypiska strukturen ska bevaras i och med utveckling av parken. I parkens västra förlängning ligger Jarlabergsskolan där grönytor och fotbollsplanen förvaltas och nyttjas av skolan.

Ekosystemtjänster att bevara, stärka och utveckla

Parken ligger inom värdetrakt och regionala spridningssamband för ädellöv vilket bör främjas i parkens fortsatta utveckling. En biotopskyddad lindallé ramar in parken. Med parkens öppna karaktär i värdetrakt för bryn, gräsmarker och sandmiljöer, kan det utredas om delar är lämpliga för ändamålet. Pollinatörvänliga växter kan användas både för att öka den biologiska mångfalden och för de rekreativa värdena.

Rekreation, lek och mötesplatser

Förutom att vara en park för boende och besökare fungerar Jarlabergsparken också som ett grönt stråk med stigar som länkar området till naturreservatet och kulturmiljöerna i Nyckelviken. Kopplingen till Nyckelviken kan stärkas genom exempelvis skyltning. I parken finns flera aktiviteter och mötesplatser som områdeslek, boule, grillplats och bollplan. I den östra delen finns ett naturparti med lekvärden som med fördel kan utvecklas. De öppna gräsytor bevaras för spontanlek och picknick. Entréerna till parken kan göras tydligare.

SKOGALUNDSPARKEN

Parkens landskapstyp och karaktär

Skogalundsparken ligger i ett varierat sprickdalslandskap bakom Nacka sjukhus, med vattentornet och Ektorps skola i norr. Parken är till stora delar skogsbeklädd med höjdparter och sammanhängande skogsmiljöer som präglar dess karaktär. Ljudmiljön påverkas av närheten till motorvägen och behöver hantteras vid en utveckling av parken. En undergång under motorvägen utgör en värdefull koppling till Nyckelvikens naturreservat med kvalitéer som motionsspår och parkanläggning.

Ekosystemtjänster att bevara, stärka och utveckla

Parken ingår i en nationell värdestrakt för löv- och barrskogssamband, vilket gör dess skogsmiljöer viktiga för biologisk mångfald och ekologiska samband. Skogen bidrar till bullerdämpning, luftrening och klimatreglering, samtidigt som en variationsrik skogsstruktur och lövinslag kan utvecklas vidare. Kopplingen till Nyckelviken skapar goda möjligheter att stärka både ekologiska och rekreativa kvaliteter.

Rekreation, lek och mötesplatser

Skogalundsparken rymmer i dag två lekmiljöer, en tennisplan, boulebana och en mindre sittyta med odlingsmöjligheter. Dessa funktioner kompletteras av de skogsbeklädda områdena som erbjuder utrymme för naturlek, utforskande och stilla vistelser. I kontrast till skogen skapar de mer öppna ytor plats för aktivitet, sociala möten och spontana sammankomster. För att parken fullt ut ska nå sin potential behövs satsningar på både rörelseflöden, orienterbarhet och upplevelsevärden. Särskilt viktigt är att förbättra och tydliggöra entréerna – framför allt den mot Nyckelvikens naturreservat. En strategiskt gestaltad entré

kan fungera som både orienteringspunkt, mötesplats och startpunkt för naturupplevelser. Genom att koppla samman gångstråk, vistelsezoner och skyltning på ett mer sammanhållet sätt kan parken bli en starkare länk i området och en mer attraktiv och tillgänglig plats för boende och besökare. I utvecklingen är det centralt att parkens skogskaraktär och naturliga värden fortsatt bevaras, samtidigt som rekreativa kvaliteter förstärks. På så vis kan Skogalundsparken ta en tydligare roll som både en kommunal park och en inbjudande port till det större landskapet i Nyckelviken.

SALTÄNGSPARKEN

Parkens landskapstyp och karaktär

Saltängsparken ligger låglänt och kustnära i ett varierat sprickdalslandskap intill Skurusundet. Parken omges av varierande bebyggelsestrukturer med flerfamiljshus, villor samt kolonistugor i nordost. Detta ger parken en tydlig inramning samtidigt som de öppna gräsytor, lekplatsen och aktivitetsytor skapar en ljus och tillgänglig parkmiljö nära vattnet.

Ekosystemtjänster att bevara, stärka och utveckla

Parken är belägen i en nationell värdetrakt för ädellöv med goda förutsättningar att stärka lövträdsbeståndet och bidra till den regionala grönstrukturen. Det låglänta läget skapar även potential för dagvattenhantering, medan närheten till Skurusundet bidrar till ekologiska samband mellan land och vatten. Kustnära vegetation bidrar till luftrening och klimatreglering, och grönstrukturen kan stärkas med träd och blommande växter som gynnar pollinatörer.

Rekreation, lek och mötesplatser

Saltängsparken erbjuder i dag lek, spontanidrott och sociala aktiviteter genom sina öppna gräsytor, lekmiljön och konstgräsplanen. För att möta en bredare målgrupp kan parken utvecklas med en tydligare zonindelning där lek, aktivitet och lugnare vistelsemiljöer kompletterar varandra utan att konkurrera. Detta skapar bättre orienterbarhet och ger parken en mer sammanhållen struktur.

Parkens användbarhet kan stärkas ytterligare genom fler sittplatser och möblerade uppehållsytor som erbjuder skugga, närhet till aktivitet eller avskildhet beroende på platsens förutsättningar. Tydligare och mer gestaltade entréer bidrar dessutom till att göra parken mer välkomnande och lätt att förstå för både boende och besökare. Samtidigt kan förbättrade kopplingar till gång- och

cykelstråken runt parken göra den till en mer integrerad del av de lokala vardagsflödena. Det finns även god potential att fördjupa parkens relation till vattnet genom att arbeta mer med koppling till Skurusundet och Skuruparken.

RUDSJÖPARKEN

Parkens landskapstyp och karaktär

Rudsjöparken är belägen i ett varierat sprickdalslandskap med klättrande småhusbebyggelse i natur som karaktär. Parken rymmer både skogsbeklädda partier och mer öppna gräsytor med mötesplatser och aktivitetsområden, vilket skapar en rik och varierad upplevelse för besökare.

Ekosystemtjänster att bevara, stärka och utveckla

De skogsbeklädda delarna i parken har hög kapacitet för kunskap och inspiration samt fysisk hälsa vilket kan utvecklas genom att tillgängliggöra skogen mer. Skogen fyller även viktiga funktioner för luftrening, bullerdämpning och klimatreglering, vilket bör värnas i parkens fortsatta utveckling. I parkens öppna delar finns livsmiljön våtmark och goda möjligheter för vattenrening och vattenreglering, något som kan lyftas fram som en tillgång vid framtida gestaltning. I olika delar av parken finns livsmiljöer för barr- och blandskog samt ädellöv där ädellöv premieras i parken. Inom parken finns tysta och störningsfria områden vilket är viktigt att förvalta och potentiellt utveckla genom att till skapa mer avskilda platser att vistas på.

Rekreation, lek och mötesplatser

Rudsjöparken erbjuder ett brett utbud av aktivitetsytor och mötesplatser, bland annat grillplats, fotbollsplan, multisportplan, tennisbana, hinderbana, boulebanor, utegym, asfalterad cykelbana samt generösa gräsytor för lek och spontanidrott. En områdeslek ligger centralt placerad i parken. Flera aktivitetsytor finns i parkens öppnare del. I skogspartierna syns spår av lek, vilket visar på potential att vidareutveckla naturlek på platsen. Det finns idag en tydlig gräns mellan den öppna delen av parken och skogsområdena. Genom riktad skötsel

och ökad tillgänglighet kan dessa delar integreras bättre för att skapa en mjukare övergång mellan natur- och anlagd parkmiljö.

TOLLAREPARKEN

Parkens landskapstyp och karaktär

Parken norr om Hedenströms väg ligger i ett varierat sprickdalslandskap med karaktären klättrande småhusbebyggelse i natur. Söder om vägen dominerar parken av dramatiskt kustlandskap med karaktären sommarnöjen och villor. Parken präglas framförallt av sin placering i en flack dalgång som kantas av bebyggelse och Tollare naturreservat. Historiskt har parken tillhört Tollare gårds kulturlandskap.

Ekosystemtjänster att bevara, stärka och utveckla

Parkens lågpunktsläge ger goda förutsättningar för vattenrening och flödesreglering och den anlagda dammen bidrar till både ekologiska och rekreativa värden. Parken ligger inom ett spridningssamband för gräsmarker, bryn och sandmiljöer. På grund av sin öppna karaktär kan dessa miljöer utvecklas ytterligare genom skötselinsatser.

Värdenätverk för både barr/blandskog och ädellöv återfinns i parken men ädellöven prioriteras – särskilt mot vägen för att skapa visuellt skydd mot trafikmiljön. I den norra delen finns potentiell jordbruksmark, och möjligheterna till gemensamhetsodling kan utredas vidare. Ekosystemtjänster kopplade till kunskap, inspiration och fysisk hälsa kan utvecklas kring dammen och i de skogsbeklädda delarna genom naturpedagogik och stigar.

Rekreation, lek och mötesplatser

Parken har rekreativa värden genom sina öppna gräsytor som möjliggör spontanidrott, picknick och andra aktiviteter. Dessa funktioner är viktiga att bevara för området. Lek och aktivitet finns idag i form av bollplan, utegym och områdeslek. Det finns potential att utveckla lekkvaliteter ytterligare, särskilt i de

mer vegetationsrika delarna. Mötesplatser, sittmöjligheter och belysning saknas delvis i den norra delen av parken och bör utvecklas för att stärka tillgänglighet, trygghet och sociala värden.

BÅGENSKOGEN - LODASKOGEN

Parkernas landskapstyp och karaktär

Parken ligger i ett varierat sprickdalslandskap präglat av småhusbebyggelse med trädgårdskaraktär. Den består av två skogsområden bland villabebyggelse som kopplas ihop via Kulvägen. Lodaskogen utgörs av varierad topografi med hållmark och inslag av lövträd. Bågenskogens södra del är av liknande karaktär medan den norra delen av parken är flack med anlagda ytor. Delar av Lodaskogen ligger i anslutning till Värmdövägen och centrumnära kvalitéer såsom ett konditori, en handelsträdgård, en fritidsgård och snabbmatskedja. Tre förskolor angränsar till Bågenskogen-Lodaskogen.

Ekosystemtjänster att bevara, stärka och utveckla

I parken finns livsmiljöer för barr/blandskog och den ligger inom värdenätverket för barrskog. Hållmarkstallskogen är viktigt att bevara och förvalta eftersom träden fungerar bullerdämpande, luftrenande och klimatreglerande – funktioner som är värdefulla då parken ligger i anslutning till Värmdövägen. Parken har potential för att utvecklas inom ekosystemtjänsterna kunskap och inspiration samt fysisk hälsa. Flera förskolor använder Bågenskogen-Lodaskogen för naturlek och rekreation och dessa kvalitéer utvecklas ytterligare.

Rekreation, lek och mötesplatser

Parken saknar tydliga entréer och kopplingar vilket bör tillskapas för att tillgängliggöra parken ytterligare. Inom delen Bågenskogen finns områdeslek i form av anlagd lekplats och lekmiljöer i skogen vilka är viktiga att bevara. Platsen erbjuder även andra typer av aktiviteter och mötesplatser både av mer anlagd- och naturlig karaktär. Lodaskogen har stora kvaliteter i och med den varierande topografin och vegetationen. Parken tillgängliggörs och utvecklas

med fokus på aktivitet och rörelse genom funktioner såsom hinderbanor, samlingsplatser, utegym och promenadslinor. Utvecklingen sker med stor hänsyn till den befintliga miljön och de värden som finns på platsen.

FREGATTPARKEN

Parkens landskapstyp och karaktär

Parken är belägen i ett varierat sprickdalslandskap där karaktären präglas av klättrande småhusbebyggelse i natur. Parken kantas av villabebyggelse och består av tre delar - en flackare del med våtmark, Fregattbacken och en lek-miljö. Tillsammans skapar de en mångsidig parkmiljö med både natur- och aktivitetsytor.

Ekosystemtjänster att bevara, stärka och utveckla

Parken kantas av livsmiljöer för barrskog och ädellövskog där framförallt ädel-löv prioriteras i framtida utveckling av parken. I parken finns en våtmark med ett naturpedagogiskt uttryck – Älvornas våtmark, som ingår i en värde-trakt för våtmarker. Den bidrar till ekosystemtjänsterna kunskap och inspiration samt rening och reglering av vatten. Stora delar av parken ligger i naturreservatet Trollsjön. Utveckling ska ske i enlighet med naturreservatets skötselplaner och föreskrifter.

Rekreation, lek och mötesplatser

Fregattparken erbjuder ett brett utbud av aktiviteter som skapar goda förutsättningar för sociala möten och friluftsliv året runt. Älvornas våtmark bidrar med rekreativa värden, lekmöjligheter och en uppskattad picknickyta som fungerar som en naturlig mötesplats. Fregattbacken används som skidbacke vintertid när snötillgången tillåter, och under barmarkssäsongen lockar både pumptrackbanan och flowtrailsen cyklister i alla åldrar. Aktiviteterna i Fregattbacken förvaltas och drivs av Friluftsförbundet, som även har sitt klubbhus i parken. Parkens fokus på året-runt-aktiviteter bör bevaras och vidareutvecklas, bland annat genom att tillföra fler rekreativa funktioner. Eftersom området i dag saknar utegym skulle ett sådant tillskott väl komplettera parkens aktiva profil.

Samtidigt upplevs parken delvis fragmenterad då Mellanvägen och Kompassvägen delar upp den i tre separata områden. En mer sammanhållen parkkaraktär kan skapas genom tydligare entréer och en mer tillgänglig gångförbindelse mellan Fregattbacken och områdesleken.

MJÖLKUDDEN

Parkens landskapstyp och karaktär

Mjölkudden ligger i ett grönt skärgårdslandskap präglat av karaktären skärgårdsbebyggelse och natur. Parken gränsar mot Baggensfjärden och omfattar öppna gräsytor, strandängar, skogsmark, tennisbanor och seglarverksamhet med tydlig koppling till skärgårdens karaktär.

Ekosystemtjänster att bevara, stärka och utveckla

Parken rymmer livsmiljöer för ädellövträd som utgör viktiga delar av ett större värdenätverk. Förvaltningsåtgärder som stärker dessa miljöer bör därför prioriteras. Här finns också livsmiljöer för gräsmarker, bryn och sandmiljöer vilket kan utvecklas ytterligare. Mjölkudden är ett tyst grönområde och tillsammans med vattenkontakten och vegetationen har parken goda förutsättningar att upplevas som rofylld. Parkens funktion för vattenrening och vattenreglering är betydelsefull och bevaras. I anslutning till parken i Baggensfjärden har en gäddfabrik anlagts för att skapa gynnsamma förhållanden för gädda och abborre att reproducera sig.

Rekreation, lek och mötesplatser

Tillgängligheten i parken, till vattnet och strandmiljöerna kan stärkas genom gångstigar och spänger. Möjligheter till sociala aktiviteter och samvaro skapas samtidigt som lugna platser nära vattnet bevaras och vidareutvecklas. Aktiviteter som drar nytta av vattenläget kan utvecklas genom exempelvis en brygga anpassad för surfbräda eller kanot. I den södra skogen finns lekvärden som kan kompletteras med en områdeslekplats, vilket skulle ge en varierad och tillgänglig lekmiljö för olika åldrar.

FISKEBOPARKEN

Parkens landskapstyp och karaktär

Fiskeboparken är belägen i ett grönt skärgårdslandskap där karaktären skärgårdsbebyggelse och natur präglar området. Det öppna parkrummet gränsar i sydost mot vattnet och delas i två delar av Fiskebovägen, vilket skapar två avgränsade parkmiljöer med olika förutsättningar och upplevelsevärden. Den västra delen består av en öppen gräsyta med lekinslag medan den östra delen som angränsar vattnet är fuktig med vegetation och vass. Området är relativt glesbebyggt med sommarvillor och fritidshus som nyligen genomgått omvandling till permanent bebyggelse.

Ekosystemtjänster att bevara, stärka och utveckla

Parken har kapacitet att rena och reglera vatten, något som bevaras och potentiellt utvecklas. Parken är störningsfri och dess läge i anslutning till vatten skapar förutsättningar för ekosystemtjänst mentalt välbefinnande. Dessa värden kan stärkas ytterligare genom tydligare och mer tillgängliga samband mellan parken och vattnet, exempelvis genom nya vistelseplatser för utsikt och vila. Olika typer av vassklippning kan skapa siktlinjer mot vattnet och skapa gynnsamma strandmiljöer för fisklivet.

Rekreation, lek och mötesplatser

Parken har rekreativa värden genom sina öppna gräsytor som möjliggör spontanidrott, picknick och andra aktiviteter. Den befintliga lekmiljön utvecklas till en områdeslek med fler funktioner och ett bredare utbud av lekredskap, anpassade för barn i olika åldrar. Gångvägar och spänger kan förbättra tillgängligheten inom parken och skapa närmare kontakt med vattenmiljön. Belysning kan tillskapas för att öka tryggheten och göra parken samt lekmiljön mer använd-

bar kvällstid och under årets mörkare perioder. Nya funktioner och mötesplatser kan utvecklas för att främja sociala aktiviteter. Mer träd och vegetation kan skapa tydligare rumsligheter en mer definierad och sammanhängande parkstruktur. Traditionellt firas Valborg i parken, och en plats för majbrasa bevaras.

FISKSÄTRA HOLME

Parkens landskapstyp och karaktär

Parken ligger inom landskapstypen grönt skärgårdslandskap och holmen ingår i karaktären skärgårdsbebyggelse och natur medan ytorna intill idrottsplatsen tillhör karaktären centrumområden. De olika karaktärerna i parken gör den mångsidig och parken innehåller både en aktivitetsområde och ett skogsparti på holmen som är enkel att nå och väl avgränsad. Utblickar och vattenkontakt skapar rymd.

Ekosystemtjänster att bevara, stärka och utveckla

Den mittersta delen av holmen och den norra branten är värdeattrakt för barrskog och där ökas genomsiktligheten och framkomligheten genom gallring och slyröjning av triviallöv och buskage längs med gångvägar och stigar. I den södra delen av parken finns ett par ekar med högt bevarandevärde. Delar av parken pekas ut som viktig för mentalt välbefinnande, i och med holmens avskilda läge, och utvecklingen av parken bör ske med hänsyn till det.

Rekreativmiljöer, lekmiljöer och mötesplatser

På Fisksätra holme finns en badplats och flera grillplatser som erbjuder goda möjligheter till rekreation och socialt umgänge. Badplatsen är särskilt uppskattad av bland annat ungdomar och utgör en viktig målpunkt under årets varmare perioder. För att stärka holmens roll som ett attraktivt besöksmål är det viktigt att gångvägen runt ön rustas upp. En mer tillgänglig och tydligt markerad rundslinga skulle lyfta fram holmen som en naturlig del av det omgivande idrotts- och rekreationsområdet, samtidigt som holmens historia kan lyftas fram i samverkan med kultur- och fritidsenheten. De befintliga grillplatserna kan med fördel rustas upp och kompletteras vid behov för att stärka möjlighe-

terna till social samvaro. Samtidigt är det viktigt att behålla inslag av avskildhet på vissa delar av holmen, så att besökare som söker lugn och ro fortsatt kan hitta platser för återhämtning. Vattenkontakten kan stärkas genom åtgärder som ökar genomsiktligheten. I parkens södra del finns goda möjligheter att vidareutveckla aktivitetsutbudet med funktioner som kompletterar det befintliga och riktar sig till barn, unga och vuxna.

NEGLINGE GÄRDESPARK

Parkens landskapstyp och karaktär

Parken ligger inom landskapstypen grönt skärgårdslandskap med karaktär av Saltsjöbaden, och i västra delen finns Neglinge gård från mitten av 1800-talet. Parkrummet består av flera sammanlänkade delar, där kulturmiljön vid Neglinge gård används av den lokala hembygdsföreningen för bland annat julmarknad och nationaldagsfirande. En öppen gräsyta i parkens centrala del är idag utan tydlig funktion eller innehåll. En grön passage leder ned till Neglinge viken, där parkrummet åter öppnar upp sig och fortsätter längs vattnet. Mellan parkens olika delar ligger Saltsjöbadens idrottsplats med sportytor och badhus.

Ekosystemtjänster att bevara, stärka och utveckla

Parkens västra del ligger inom värdetrakt för barrskog och hela parken ligger inom värdetrakt för ädellöv. Skötselinsatserna koncentreras på den södervända brynmiljön som är en del av kulturmiljön och djurhållning som hävdar marken kan prövas. Neglinge gårds verksamhet utvecklas i samverkan med hembygdsföreningen till en social mötesplats för alla åldrar. Gräsytan kan utvecklas för att främja fysisk hälsa och samvaro med exempelvis ny områdeslek.

Rekreativmiljöer, lekmiljöer och mötesplatser

De öppna gräsytorerna ges en tydligare koppling till idrottsplatsen genom att området tillförs en större variation av rekreativmiljöer som lockar olika åldrar och intressen. För att stärka parkens identitet som en mötesplats tillförs en lekmiljö som utformas med inspiration från platsens kulturmiljö. På så sätt integreras det kulturhistoriska arvet i lekmiljön på ett lekfullt och pedagogiskt sätt vilket samtidigt ger förståelse för platsens historia. Gångvägarna som förbinder parkens övre delar med vattnet utvecklas i samverkan med kultur- och fritidsenheten för att skapa tydliga stråk som binder ihop parkens rum och

funktioner. Närheten till vattnet lyfts fram genom en strandnära promenad och nya vistelseplatser med utblickar över Neglinge viken. På längre sikt finns möjlighet att utveckla en badplats vid Neglinge viken. Det skulle öka tillgängligheten till bad och samtidigt stärka parkens roll som en viktig rekreativmiljö för både boende och besökare. Samtidigt kan åtgärder genomföras som förbättrar livsmiljöerna för vattenlevande arter, vilket bidrar till att stärka områdets ekologiska värden.

WALLENBERGSPARKEN

Parkens landskapstyp och karaktär

Parken ligger inom landskapstypen grönt skärgårdslandskap och består av relativt flacka öppna parkrum på båda sidor om Ringvägen. Karaktären är Sallsjöbaden men bebyggelsen runt omkring varierar från grosshandlarvillor till 1980-talsbebyggelse. Wallenbergsparken är den äldsta publika parken i Nacka med både lekplats och idrottsplats fram till ca 1930, då idrottsplatsen flyttades. I parken står en byst av områdets grundare Knut Wallenberg som skapats av Carl Milles. I anslutning till parken finns Syrenparkens seniorboende samt förskola och i området finns en grundskola. I och med utveckling bevaras parkens historiska strukturer.

Ekosystemtjänster att bevara, stärka och utveckla

Parken ligger inom en värdekärna för ädellövskog och delas i två delar av en lindallé som utgör ett lummigt inslag längs med Ringvägen. För att långsiktigt förvalta allén på bästa sätt bör en skötselplan upprättas. Parkens öppna gräsytor lämpar sig för insatser som ökar pollinering men kan också fungera för fördröjning och rening av dagvatten. Parken bidrar till fysisk hälsa genom promenadstråk och lekmiljöer. Ett flertal sittplatser i parken ger både möjlighet till samvaro och enskildhet. Strandmiljön kan förstärkas genom att skapa gynnsamma miljöer för fisk.

Rekreativmiljöer, lekmiljöer och mötesplatser

För att stärka kopplingarna mellan parkens olika delar och skapa en mer sammanhållen helhet finns flera möjliga åtgärder som kan höja parkens bruksvärde och attraktivitet. En del av utvecklingen handlar om att förlänga den befintliga promenadslinjan och skapa tydliga målpunkter i parkens östra del. Det är ock-

så viktigt att etablera en väl definierad evenemangsplats som kan användas för exempelvis midsommarfirande och andra återkommande traditioner. Kontakten med vattnet kan med fördel stärkas genom vassröjning, nya vistelseplatser utmed strandkanten eller anläggningar som gör det lättare att komma nära vattnet. Parkens kulturhistoriska värden bör dessutom lyftas fram tydligare. Genom pedagogiska inslag som informationsskyltar kan förskolor, skolgrupper och andra besökare få möjlighet att lära sig mer om platsens historia, natur och funktion.

HEDVIGSLUNDSPARKEN

Parkens landskapstyp och karaktär

Hedvigslundsparken är belägen i ett dalgångslandskap präglat av småhusbebyggelsen i Ältas dalgångar och slänter. Parkens huvudsakliga vistelseytor utgörs av öppna gräsytor, medan mer än halva parken består av ett barrskogsparti. Genom parkens mitt löper en central gångväg, och dagvattendammar renar och reglerar vattnet i området.

Ekosystemtjänster att bevara, stärka och utveckla

Parken är värdekärna för ängs- och gräsmarker samt barrskog. Ängsmarkernas förmåga att stödja pollinatörer kan förstärkas genom skötselinsatser. Brynmiljöerna i parken har spår av lek och tillförsel av löst naturmaterial, som grenar och stenar, kan uppmuntra vidare lek. I den norra delen finns kolonilotter och en scoutstuga vilket bidrar till sociala interaktioner samt kunskap och inspiration. Bollplanerna och lekytorna är både naturliga mötesplatser och främjar fysisk hälsa. Parkens vattenmiljö är en viktig livsmiljö för olika arter och har potential att utvecklas som en pedagogisk resurs.

Rekreativmiljöer, lekmiljöer och mötesplatser

Parken upplevs idag som fragmenterad, där funktioner ligger utspridda och där de större gräsytorerna används i begränsad omfattning. Genom att tillföra en områdeslek som central mötesplats och stärka gångsystemet kan parken bli mer sammanhållen och gräsytorerna få ökad användning. I parken finns även en avsatt plats för majbrasa som årligen anordnas av scouterna vilket bidrar till återkommande traditioner. Utöver dessa sociala och funktionella förbättringar kan även parkens ekologiska och estetiska värden stärkas genom att vidareutveckla befintliga naturvårdsinsatser, såsom bryn- och ängsskötsel.

FÖRKLARING SYMBOLER

Symbolerna visar hur värden i kommunens parker ska utvecklas och bevaras över tid för att långsiktigt möta samhällsutmaningar och Nackabornas behov.

LEK OCH AKTIVITET

- Utflyktslek
- Områdeslek
- Närlek
- Aktivitetsyta, lokalt behov identifieras genom dialog
- Utegym
- Hundrastgård

BADPLATS

- Besöksbad
- Lokalbad
- Bryggbad

KULTURELLA TJÄNSTER

- Kulturarv och identitet – historisk läsbarhet och förståelse
- Kunskap och inspiration – gestaltning och kommunikation
- Fysisk hälsa – möjlighet till fysisk aktivitet och rörelse
- Sociala interaktioner – välfungerande mötesplatser
- Mentalt välbefinnande – rumslighet, utblickar och rofyllda miljöer

FÖRSÖRJANDE TJÄNSTER

- Stadsodling – platsen bedöms lämplig att utreda för stadsodling

HABITATFÖRSTÄRKNING

- Ädellöv – naturtyp och habitat
- Barrskog – naturtyp och habitat
- Våtmarker – naturtyp och habitat
- Bryn- och gräsmarker – naturtyp och habitat
- Vattenmiljöer – stränder och lek miljöer för fisk

REGLERANDE TJÄNSTER

- Reglering av lokalt klimat
- Reglering av buller
- Luftrening
- Erosionsskydd
- Rening och reglering av vatten
- Kolförråd och kolbindning

Illustrationer av kulturella och reglerande tjänster exklusive kolbindning och stadsodling kommer från Boverket, övriga illustrationer är framtagna av Nivå landskapsarkitektur och Nacka kommun.

HÄNVISNINGAR

Begrepp

Grön infrastruktur: se grön- och blåstrukturprogram

Nationell värdetrakt: se grön- och blåstrukturprogram

Ekosystemtjänster: se grön- och blåstrukturprogram

Naturtyper: se grön- och blåstrukturprogram och naturvårdsplan

Habitatförstärkning: se grön- och blåstrukturprogram, naturvårdsplan och vattenplan

Friluftsliv: se grön- och blåstrukturprogram och naturvårdsplan

Båt- och kustliv: se plan för båt och kustliv

MEDVERKANDE NACKA KOMMUN

Projektgrupp

Johannes Kruusi, kommunantikvarie

Jenni Nordström, landskapsarkitekt

Sara Junehag, landskapsarkitekt

Elin Ösby, landskapsingenjör

Tove Jägerhök, projektledare, gruppchef park- och stadsmiljö

Styrgrupp

Poa Hellqvist, trafik- och fastighetsdirektör

Marlene Sjönnéby, enhetschef natur- och stadsmiljöenheten och stadsträdgårdsmästare

Fredrik Sandell, enhetschef enheten offentlig utemiljö

Emma Östlund, enhetschef enheten för strategiskt klimat- och miljöarbete

Referensgrupp

Enheten offentlig utemiljö: Therese Hjort, Elin Hansson, Marika Zetterström, Emma Röing

Planenheten: Matilda Nilsson,

Natur- och stadsmiljöenheten: Stella Malmgren, Linda Silfverberg, Gabriella Lund, Caroline Engberg, Tove Grönwald

Kartor, bilder och illustrationer

Kartor: Nivå landskapsarkitektur

Foton och övriga illustrationer: Nacka kommun om inte annat anges.

Foto fram- och baksida: Ryno Quantz

Parkplanen är antagen i natur och trafiknämnden 16 juni 2026,

Dnr: NTN-2026-00184

